Lodzer Tageblat № 143

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פּרייז 15 גראָשען

לאָדזער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען.

25-טער יאהרגאַנג || 22 czerwca 1932 || מיטוואָך, י"ח סיון תרצ"ב || רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אַדמיניסטראַציע 100-47

דייטשלאַנד מוז אנערקענען פּוילען'ס גרעניצען

פאָדערן העריאָ און מאַקדאָנאַלד פון קאַנצלער פּאַפּען

בערלין, 21. (ספּ.) די צייטונגען שרייבען ברייט אַרום דעם סכסוך אויף דער לאָזאַנער קאָנפערענץ. די שווייצער קענען פון אַ הסכם צווישען דייטשלאַנד און פראַנקרייך דאַרף מען זוכען אין דער פראַגע פון די דייטשע מזרח-גרעניצען. העריאָ פאָדערט, אַז דער דייטשער קאַנצלער זאָל זיך קלאָר אַרויסזאָגען וועגען די פּוילישע גרעניצען. אויך מאַקדאָנאַלד איז אין דער מיינונג, אַז קודם כל דאַרף עמיץ ריין מאַכען די אַלגעמיינע פּוילישע אַטמאָספערע. צו דעם איז נויטיג אַן אַלגעמיינע דעקלאַראַציע, וואָס זאָל אָנערקענען די איצטיגע טעריטאָריעלע זאַכלאַגע אין אייראָפּאַ. אין די קרייזען פון דער דייטשער דעלעגאַציע בעהויפּטעט מען, אַז פאָן פּאַפּען, וועט אויף קיין שום אופן נישט אָפּגעבען אַזאַ דעקלאַראַציע.

היינט מאָרגען וועט דער ענין קלאָר ווערען. עס איז אָבער אַ פאַקט, אַז פראַנקרייך וועט פריהער נישט איינגעהן אויף קיין שום הנחות פאַר דייטשלאַנד.

סאַלאָניקער יודען האָבען נישט קיין אינטערעס פאַר די פאַרשטעהענדע וואהלען אין גריכענלאַנד

סאַלאָניקי, (יט"א) די וואהלען צום גריכישען פּאַרלאַמענט זענען בעשטימט געוואָרען אויף דעם 25-טען סעפּטעמבער ה. י. כמעט אַלע פּאַרטייען האָבען שוין געעפנט די וואהל-קאַמפּאַניע.

סאַלאָניקי וועהלט 19 דעפּוטאַטען, דערפון 2 יודען און אַ בעזונדערער וואהל קוריע.

מחמת דעם, וואָס נישט קוקענדיג אויף די בסדר'דיגע פּראָטעסטען און אינטערווענציעס, איז די בעזונדערע יודישע וואהל-קוריע אין סאַלאָניקי נישט אָפּגעשאַפט געוואָרען, ווייזען נים אַרויס די סאַלאָניקער יודען קיין אינטערעס פאַר די איצטיגע וואהלען.

דער ביז-איצטיגער סענאַטאָר מאַלאַה, פאָרזיצער פון דער איוניאָניסטישער פעדעראַציע אין גריכענלאַנד, האָט בעשלאָסען נישט אַרויסצושטעלען זיין קאַנדידאַטור.

בעשטראָפט אַ יודישע צייטונג פאַר דריקען אַן'אַרטיקעל געגען דאָס פּייניגען פון יוד. אַרעסטירטע דורך אַראַבישער פּאָליציי

טשערנאָוויץ, (יט"א) דער רעדאַקטאָר פון די „טשערנאָוויצער בלעטער" שמואל אבא סופר איז פאַר'משפּט געוואָרען צו בעצאָהלען 2000 לעי שטראָף פאַר פעפענטליכען אַן'אַרטיקעל געגען דאָס שלאָגען און פּייניגען יודישע אַרעסטירטע דורך דער בעסאַראַבער פּאָליציי.

פאַרבאַנד פון יוד. קהלות אין איטאַליען בעטייליגט זיך אין פאָרקאָנפערענץ וועגען יודישען וועלט-קאָנגרעס

רוים, (יט"א) דער פאַרבאַנד פון יודישע קהלות אין איטאַליען האָט בעקומען פון דער איטאַליענישער רעגירונג די ערלויבניש צו בעטייליגען זיך אין דער קאָנפערענץ, וואָס וועט געפּרופען ווערען דורך דעם יודיש-אַמעריקאַנער קאָנגרעס קיין גענף מיט'ן צוועק צו בעטראַכטען די פראַגע וועגען אָרגאַניזירען אַ יודישען וועלט-קאָנגרעס.

דער רעגירונגס-קאָמיסאַר פון פאַרבאַנד פון די יודישע קהלות אין איטאַליען אדוו. ראַוועננאַ וועט אין גענף אין נאָמען פון פאַרבאַנד פאַרשטעלען אַ געניויעם מעמאָריאַל וועגען דעם פּראָיעקט פון פּראָפ. טעדעסקי וועגען אַן אינטערנאַציאָנאַלער קאָנווענץ צו בעקעמפען דעם אַנטיסעמיטיזם.

עמיל לודוויג - שווייצאַרישער בירגער

גענף, (יט"א) דער גרויסער ראַט פון קאַנטאָן טעסין האָט ערטיילט די שווייצאַרישע בירגערשאַפט דעם בערימטען יודיש-דייטשען שריפטשטעלער עמיל לודוויג.

אמעריקא גרייט צו שענקען מלחמה-חובות

אויב די אייראָפּעאישע מלוכות וועלן ווייניגער אויסגעבען אויף קריגס-בעוואפנונגען

פראַנקרייך האט שוין מסכים געווען צו רעדוצירען איהר מיליטער-בודזשעט אויף 10 פּראָצ.

גענף 21 יוני (ספּ.) אין רעזולטאַט פון נעכטיגען ראַדיא-טעלעגראַפישען געשפּרעך צווישען הובער און דעם פאָרזיצער פון דער אַמעריקאַנער דעלעגאַציע אַמבאַסאַדאָר גיבסאָן, ערוואַרט מען דאָ אַ נאָטע פון דער אַמעריקאַנער רעגירונג וועגען די רעפּאַראַציע- און ענטוואָפנונגס-פּראַגען. די נאָטע וועט אונטערשרייכען דעם ענגען שייכות פון ביידע פּראָבלעמען און וועט אויסדרוקען אַ גרייטקייט צו רעווידירען די אַמעריקאַנער שטעלונג אין דער פראַגע פון די מלחמה-חובות אויב די מלוכות וועלען איינגעהן צו רעדוצירען די מיליטער-בודזשעטען.

די ענגלענדער ווייזען אַרויס פיל פערשטענדניש פאַר די אַמעריקאַנער טעזען און בעמיהט זיך צו געווינען דעם הסכם פון פראַנקרייך. די פראַנצויזישע דעלעגאַציע האָט שוין מסכים געווען אויף אַ רעדוקציע פון פראַנצויזישען מיליטער-בודזשעט פון 5 ביז 10 פּראָצענט.

ענגלענדער דראָהען צו פערלאָזען לאָזאַן

פּאַריז 21 יוני (ספּעצ.) „זשורנאַל" שרייבט אַז די ענגלענדער האָבען געדראָהט צו פערלאָזען די קאָנפערענץ אויב פראַנקרייך וועט נישט מסכים זיין צו שטרייכען די רעפּאַראַציעס.

איינהייטליכער פראָנט פון רומענישע יודען צו פּאַרלאַמענט-וואהלען

בוקאַרעסט, (יט"א) די איניציאַטיוו פון געוו. פּרעמיער פּראָפ. יאָרגאַ צו שאַפען אַן'איינהייטליכען פראָנט פון אַלע רעכטס-נאַציאָנאַליסטיש גרופּירונגען צוזאַמען מיט די אַנטיסעמיטישע אָרגאַניזאַציעס צו די פאַרשטעהענדע וואהלען האָט זיך נישט איינגעגעבען.

אויף יודישער זייט ווערען געמאַכט בעמיהונגען צו שאַפען אַ געמיינזאַמען וואהל-בלאָק פון די פערשידענע יודיש-פּאָליטישע אָרגאַניזאַציעס. עס איז פאַרגעקומען אַ בעראַטונג, אויף וועלכער עס איז אַרומגערעדט געוואָרען די מעגליכקייט צו שאַפען אַן'איינהייטליכען יודישען וואהל-פראָנט. אין די ברייטע קרייזען פון רומענישע יודענטום האָפט מען, אַז די נאָך-דויערנדע בעראַטונגען וועלען געבען דעם געוואונשענעם רעזולטאַט.

עסטרייכישע היטלעריסטען פאָדערן אַרויסוואַרפען די יודען פון עסטרייכישע דיפּלאָמאַטיע און קאָנסולאַר-דינסט

ווין, (יט"א) דער היטלעריסטישער הויפּט-אָרגאַן אין עסטרייך „דייטש-עסטרייכישע טאָגעס-צייטונג" האָט אָנגעהויבען אַ העצע אונטער'ן לאָזונג „ריינגונג די עסטרייכישע דיפּלאָמאַטיע פון יודישע הערשאַפט". די צייטונג רעכענט אויס אַלע עסטרייכישע אַמבאַסאַדען, געזאַנדשאַפטען, קאָנסולאַטען און זייערע בודזשעטען און קומט צום אויספיהר, אַז די עסטרייכישע אויסערן-פּאָליטיק ווערט געפיהרט פּאַקטיש דורך יודען.

די עסטרייכישע קאָנסולען אין אויסלאַנד זענען דאָס רוב יודען. מיט אַזאַ דיפּלאָמאַטישען קאָרפּוס, שרייבט די „דייטש-עסטרייכישע טאָגעס צייטונג", איז נישט מעגליך צו מאַכען קיין דייטשע פּאָליטיק.

די מיינונגס-פערשידענהייט צווישען ענגלאַנד און פראַנקרייך

לאָנדאָן, 21 יוני (ספּ.) ביז איצט איז נישט געלונגען צו קומען צו קיין פערשטענדיגונג אין לאָזאַן צווישען די פערטרעטער פון ענגלאַנד, פראַנקרייך און אַמעריקאַ.

ענגלאַנד איז פאַר פולשטענדיג שטרייכען די רעפּאַראַציע-חובות אין דעם צייט וואָס פראַנקרייך איז בלויז פאַר אַ מאָראַטאָריום ביז די ווירטשאַפטליכע לאַגע אין דייטשלאַנד וועט זיך בעסערן.

אַ פּראָצעס, וואָס לאָדז האָט נאָך ביז איצט נישט געהאַט

ווידער אַמאָל דער ענין ד"ר וויעלינסקי

(ב.) אונזער שטאָט ערוואַרט אַן'אויסערגעוועהנליכען סענסאַציאָנעלען פּראָצעס, אַ יחיד במינו.

דער אָנקלאָגער איז נישט קיין אַנדערער ווי דער ערשט נישט לאַנג אויסגעשלאָסענער ראַטמאַן און וויצע-שטאָט-פּרעזידענט ד"ר וויעלינסקי.

די אָנגעקלאָגטע זענען: די ראַטמענער און די רעפערענטען, וועלכע האָבען אונטערגעשריבען דעם פאָרשלאַג און אויך רעפערירט פאַר'ן פלענום פון שטאָט-ראַט וועגען אויסשליסען דעם ד"ר וויעלינסקי.

אָנגעקלאָגט וועלען ווערען אַנ'ערך 25 פּערזאָן, צווישען זיי דער פּרעזעס פון שטאָט-ראַט אַנדזשעיאַק און וויצע-פּרעזעס אַדוו. האַרטמאַן.

קיין עדות וועלען נישט זיין. אָנשטאָט עדות מצד דער בעשולדיגונג וועלען פאָרגעלעגט ווערען די סטענאָגראַמען און פּראָטאָקאָלען פון די זיצונגען. מצד דער פערטיידיגונג — בריף, אַרטיקלען און טעלעגראַמען, וואָס זענען געשריבען און געשיקט געוואָרען פון ד"ר וויעלינסקי.

כדאי צו בעמערקען, אַז דער אָנגעקלאָגטער וועט פריהער אויס מוזען איינצאָהלען איניגע הונדערט זל. אויף געריכטס-קאָסטען.

קויפט צוריק זיין אייגענע גע'גנב'עט פוטער

פאַסער'ס און „פערמיטלער" בעשטראַפט דורכ'ן געריכט

(א) פאַר'ן קרייז-געריכט זענען געשטאַנען יעקב קעלמער, שבתאי לאַסמאַן, יעקב קראָקאָמאַלניק און לייב זעליג שאַטאַן. די ערשטע צוויי ווערען בעשולדיגט אין אַרויסגנב'ענען אַ פוטער ביים אינדוסטריעלער משה פּשיגאָדסקי (פּיעטריקאָווער 36), ד אַנדערע צוויי — אין אָפּקויפען ביי די גנבים דאָס פוטער פאַר 300 זל. און עס צוריק פערקויפען פּשיגאָדסקי'ן פאַר 350 זל.

דאָס געריכט האָט קעלמען מיט לאַסמאַן'ען פאַר'משפּט צו 6 חדשים תפיסה קראָקאָמאַלניק'ן 4 חדשים תפיסה און שאַטאַן — 2 חדשים תפיסה.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 52 יאָהר מיין ליבע און אונפערגעסליכע פרוי, אונזער טייערע מוטער, שוועסטער, שוועגערין און טאַנטע

נ"ע **לאה** אשת ר' וואָלף נ"י **רייזעראָוויטש**

געבוירען קאַפּלאָוויטש אין קאַליש

די לויה קומט פאַר היינט מיטוואָך ד. 22 יוני 1932, 1 אַ זייגער נאָכמ. פון טרויער-הויז קילינסקיעגאָ № 43

די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון אונזער אונפערגעסליכען געשעפטס-פריינד

נ"ע

ישעי' ווינשטיין

דריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל דער יונגער אַלמנה ווי אויך די פער'יתומ-דיגע טאָכטער.

פרענקעל און שיינוואַלד

מאָרגען דאָנערשטאָג, דעם 23 יוני 8 אַ זייגער פריה קומט פאַר אַ הזכרה אין לאָקאַל פון פאַריין „לינת אורחים" פּיעטריקאָווער № 59 צו דער 1-טער יאָהרצייט פון דעם יונג-פערשטאָרבענעם קינד

נ"ע **אלתה בינע רויזע** בת ר' שלום נ"י **פּראַפּאָרט**

ווי אויך 10 אַ זייגער אויפ'ן בית-החיים, אויף וואָס מיר בעטען דער פאַמיליע, בעקאַנטע און אַלע אונזערע מיטגלידער פּינקטליך צו ערשיינען.

די פערוואַלטונג.

דער קאַמאַרנער רבי

ר' אליעזר שאַפּירן נ"י

קומט צופאָהרען אויף דעם שבת פּרשת בהעלותך נאָך פּאַביאַניץ און וועט איינשטעהן ביי ר' יואל שערער, שקאָלנאַ 8.

2—3 צימער

מיט אַ קיך און בעקוועמליכקייטען ווערט פון זאָפאָרט געזוכט אין דער נאָהענט פון קילינסקיעגאָ און נאַרוטאָוויטשאַ. אָפערטען פאַר L. H. אין דער אַדמי. פון „לאָדזער טאָגעבלאַט".

גאָלד, בּיזשוטעריע און לאָמבאַרד-קוויטעס

צאָהלט די העכסטע פּרייזען

איזיראַר פּיאַלסאַ. פּיעטריקאָווער № 7

בריף-איבערזעצונגען

פון פערשידענע שפּראַכען: ענגליש, פראַנצויזיש, רוסיש, דייטש, און אַנדערע אויף יודיש, פויליש און פערקעהרט

מ. קרזעפּיצקי. פּאָמאָרסקאַ 4.

(ביים צאָהן-אַרצט ר. קרזעפּיצקאַ)

נעהמט אָן פון 9 ריה ביז 7 אָוונד

טעלעפאָן 206-53.

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאַנאַ 4

טעלעפאָן 216-90

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע. אַלע-אַרט אַנאַליזע עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען

נעמט אָן פון 9—2. און פון 5—9 אָוונד.

רעשטען ביי **Szczęśliwy**

נאָוואָמיעסקאַ 5 פראָנט 2. שטאָק

וואָרנונג!

געעהרטע קונדען! אַזוי ווי איהר קומט אויף נאָוואָמיעסקאַ 5 ווערט איהר פערפיהרט פון אַנדערע סוחרים, וואָס זיי זאָגען, אַז זיי הייסען שטשענשליווי זייט דעריבער אויפמערקזאַם און געדענקט די אַדרעס פראָנט 2 שטאָק וואו איהר בעקומט ביליגער טאָמאַשאָווער און אַנדערע סחורות. די בעסטע קוואַליטעטען, די נייעסטע און מאָדערנסטע מוסטערן

אויה אַנציגער און פּאַלטענס מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אַכטונג: SZCZĘŚLIWY

Nowomiejska 5 front II piętro

וויכטיגע פּאָליטישע בעראַטונג אין טשעבאַטשינעק

וואַרשע, 21. (טעל.) אין די פּאָליטישע קרייזן גייט מען צו א גרויסע בעדייטונג דער רייזע פון מאַרשאַל פּילסודסקי קיין טשעבאַטשינעק, וואו ער האָט אָפּגעהאַלטען א קאָנפערענץ מיט'ן מלוכה-פּרעזידענט, וואָס האָט געדויערט 2 שעה. אויף דער קאָנפערענץ זאָלען זיין אַרומגערעדט געוואָרען די אַקטועלע פראַגען פון דער אינערליכער און אויסערליכער פּאָליטיק.

נחום סאָקאָלאָוו רעדע וועגען אַמעריקאַ. יודענטום

לאָנדאָן, 21. (יט"א עטלעגראַפיש) נעכטען איז צוריקגעקומען פון אַמעריקא דער פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע נחום סאָקאָלאָוו. אויף א קאָנפערענץ מיט די פירנדע ציוניסטען אין ענגלאַנד האָט סאָקאָלאָוו ערקלערט, אז די רעזולטאַטען פון דער ארץ ישראל קאַמפּאַניע אין אַמעריקא דאַרפען בעטראַכט ווערען אלס ערפאָלגרייך, נעהמענדיג אין אַכט דעם שווערען קריזיס, וואָס עס מאַכט איצט אַדורך דאָס אַמעריקאַנער יודענטום.

נאָכ'ן סאָקאָלאָוו'ן האָט גערעדט פּראָפ. בראָדעצקי. פּראָפ. בראָדעצקי האָט זיך אָפּגעשטעלט אויפ'ן פּרעזידענט, וועלכער וועט בעהאַנדעלט ווערען אויספיהרליך אויף דער סעסיע פון אַקציאָנס-קאָמיטעט, דעם 25 יולי אין לאָנדאָן.

באַדענער לאַנדטאַג וואַרפט צום דריטען מאָל אָב היטלעריסטישען שחיטה-פאַרשלאַג

בערלין, (יט"א) דער באַדענער לאַנדטאַג האָט צום דריטען מאָל אָפּגעוואָרפען דעם פאַרשלאַג פון דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פראַקציע איינצופיהרען אין באַדען א פערבאָט פון יודישער שחיטה.

היטלער עפענטליך „פערברענט"...

מיוניך, 21. (טעלעפ.) הײנט איז דאָ פאָרגעקומען א מאַניפעסטאַציע נעגען היטלערן. מען האָט געטראָגען אויף א פלאַטפאָרם א לאַלקע, וואָס שטעלט פאָר היטלערן.

אויפ'ן טעאַטער-פּלאַץ איז פאָרגעקומען א צערעמאָניע פון אַנ'„עקזעקוציע" איבער היטלערן. א „תליון" און א פּראַק האָט די היטלער-לאַלקע אַרויפגעצויגען אויף א תליה און דאַן האָט מען איהם פערגאָסען מיט נאַפט און פערברענט.

„סאָציאַליסטישער געוועט"

מאָסקווא, (יט"א) די פּרעסע מעלדעט, אז די יודישע אויטאָנאָמיע ראַיאָנען אויף אוקראַינע האָבען זיך געווענדעט צום פּוילישען אויטאָנאָמען ראַיאָן „מאַרכלעווסקי" וועגען איינשטעלען צווישען ביידע צדדים א סאָציאַליסטישען „געוועט" וועגען דעם, וועלכער פון די ראַיאָנען וועט בעקומען בעסערע רעזולטאַטען פון הײַ-יעהריגען תבואה-שנים.

היינט צווייטער אויפטריט פון מאָריס שוואַרץ אין פילהאַרמאָניע

הײנט, מיטוואָך 9 אָוונד טרעט אויף אין פילהאַרמאָניע צום צווייטען מאָל דער ריז פון דער יודישער ביהנע, דער דירעקטאָר און רעזשיסער פון קונסט-טעאַטער אין ניו-יאָרק, דער אונפערגלייכליכער מאָריס שוואַרץ.

מאָריס שוואַרץ פערמאָגט א פענאָמענאַלען טאַלאַנט, מיט וועלכען ער בע-גייסטערט די צוהערער.

אין הײנטיגען אָוונט טרעט אויף אַרויס די וועלט-בערימטע זינגערין, די פרימאַדאָנע פון מעטראָפּאָליטען אָפּערע (די גרעסטע אָפּערע אין ניו-יאָרק), וועל-כע וועט אויספיהרען א גאַנצע רייהע הער-ליכע יודישע פאָלקס-לידער און אויך אָפּערן-אַריען.

דער הײנטיגער אָוונט רופט אַרויס א קאָלאָסאַלע פּובליקום-אינטערעסירונג.

§

שאַרקעי בעזיגט שמעלינג'ן אין באָקס פאַר וועלט-מייסטערשאַפט

ניו-יאָרק, 21. (ספ. צום „לאָדזער טאָגעבלאַט"). בײַ אַנ'אויסערגעוועהנליכער שפּאַנונג איז הײַנט פאָרגעקומען דער באָקסער-מעטש וועגען וועלט-מייסטערשאַפט צווישען דײַטשען באָקסער שמעלינג מיט'ן לאַנגיעהריגען וועלט-מייסטער שאַרקעי.

ווי בעוואוסט האָט שמעלינג פאַר-א-יאָהרען בעזיגט שאַרקעי'ן און געוואו-נען די וועלט-מייסטערשאַפט פאַר'ן יאָהר 1931. דער הײַנטיגער מעטש איז דע-ריבער ערוואַרט געוואָרן מיט גרויס אינטערעס אויף דער גאַנצער וועלט.

דער קאַמף האָט זיך געצויגען גאַנצע 15 רונדען און קײַן אײַנעם פון די באָק-סער איז נישט געלונגען צו בעקעמפען דעם געגנער. נאָך דער 15-טער רונדע איז דער נצחון אָנערקענט געוואָרן שאַרקעי'ן, וועלכער האָט בעזיגט שמעלינג'ן אויפ'ן פונקטען.

שאַרקעי האָט אזוי אַנאָך געוואונען די וועלט-מייסטערשאַפט, וואָס ער האָט פאַראַיאָהרען פערלוירען.

10 חדשים תפיסה פאַר גנבה אין אַרבײַטער קוד

(אג.) דאָס שטאָט-געריכט האָט דעם 14-יעהריגען לייב בראַווערמאַן, פאַר אויספיהרען א גנבה אין דער אַרבײַטער-קוד אויף פאָלודניאָווע 20, פער'משפט אויף 10 חדשים תפיסה.

קויפט "צאַרישע ברי-לאַנטען פאַר... 200 זל.

(א) אויף נאָוואָמיעסקא גאַס האָבען „ברילאַנטען"-סוחרים געהאַט געלעגט א פרישען פריער. דער פּויזנער סוחר ראַ-מאַן דמאָכאָווסקי האָט זיך אײַנגעהאַנדעלט צוויי סיגנעטען מיט „ברילאַנטען" — גלעזלעך פאַר 200 זל.

היטלער אין קאַמף געגען בייערן
פאָדערט איינצופיהרען אין גאַנץ דייטשלאַנד אויסנאַהמס-צושטאַנד
וועגען אַמאָראַטאָריום אויף האַנדעלס-חובות

היטלער'ס אַרויסטריט געגען בײַערן

בערלין, 21. (ספ.) אין זײַן אַרויס-טריט אויסצואיבען א דרוק אויף די דרום-דײַטשע שטאַטען, האָט היטלער אויך פאָרגעלעגט צו ערקלעהרען אויס-נאַהמס-צושטאַנד אין גאַנץ דײַטשלאַנד.

6 טויטע און 200 פערוואונדעטע אין די נאַצי-קאַמפען אין דײַטשלאַנד

בערלין, 21. (ספ.) עס קומען פּסדר אָן נײַע ידיעות וועגען בלוטיגע אונרוהען אויף'ן גאַנצען שטח פון דײַטשלאַנד. א בעזונדערס ערנסטער כאַראַקטער נע-מען די געשעהענישען אָן אין מערב-דײַטשלאַנד.

אין דיסעלדאָרף זענען פאָרהאַן 2 טויטע און פיל פערוואונדעטע.

אין די לעצטע 3 טעג זענען אין צו-זאַמענשטויסען אין רהיין-געביט דער-הרג'עט געוואָרען 6 מאַן און איבער 200 זענען פערוואונדעט געוואָרען.

ריזיגע מאַניפעסטאַציע געגען נאַצי'ס אין לייפּציג

לייפּציג, 21. (ספ.) הײַנט איז דאָ פאָרגעקומען א ריזיגע מאַניפעסטאַציע נעגען דער פּאַפּען-רעגירונג. עס האָבען מאַרשירט 25 טויזענד „רויטפראָנטלער" און „אײַזערנעם פראָנט". זיי האָבען גע-מאַכט אויסרופען געגען דער היטלערי-שישער רעגירונג און דער רעדוקציע פון די סאָציאַלע פערזיכערונגען. דער צוג איז געגאַנגען דורך די הויפּט-גאַסען פון דער שטאָט. זיי האָבען געטראָגען אויפ-שריפטען: „נידער מיט פּאַפּען!" „נידער מיט דער רעגירונג פון די פּרײַסישע יונקערס, די פּראָוואָקאַטאָרען פון אינער-ליכען שלום! מיר פאָדערן אַרבײַט און ברויט". בײַם אויפלעזען פון'ם צוג זענען פאָרגעקומען געשלעגען מיט היטלעריס-טען.

דער בירגער-קריג אין דײַטשלאַנד

עסען, 21. (ספ.) אין וועסטפאַלען און רײַנלאַנד קומען פאָר אונאויפהער-ליכע קאַמפען צווישען היטלעריסטען און קאָמוניסטען. אין בירקענפעלד זענען בעת א נאַכט קאַמף שווער פערוואונדעט געוואָרען 4 מאַן.

אין דיסעלדאָרף זענען פאַרהאַן מעה-רערע פערוואונדעטע.

אין וואַנגע איז איין פערזאָן געשאָ-סען געוואָרען מיט א מעסער, און וואַ-מענשויר זענען שווער פערוואונדעט א פאָליציאַנט און 2 ציוויל-פערזאָנען. אין הערנע איז דאָ א שווער פערוואונדעטער קאָמוניסט.

עסען, 21. (ספ.) הײַנט האָבען די היטלעריסטען אַרויסגעגעבען אַנ'אויפ-רוף צו זײַערע שטורם-אַפּטײַלונגען, ווי עס ווערט געזאָגט, אז די שטורם-גרופּען מוזען זיך אַקעגנשטעלען דעם קאָמו-ניסטישען טעראָר. דער אויפרוף רופט צו אַקטיווע אַרויסטרעטונגען. „די נאַכט מוז געהערען צו די היטלעריסטען און נישט צו די קאָמוניסטען". דער אויפרוף מאַכט דעם אײַנדרוק פון א קריגס-בעפעהל.

מאָראַטאָריום אויף האַנדעלס-חובות אין דייטשלאַנד

לאָנדאָן, 21 (ספ.) אין לאָנדאָן קור-סירען קלאַנגען, אז די דײַטשע האָבען אין לאָזאַן ערקלערט, אז אויב די רע-פּאַראַציעס וועלען נישט פּאָלשטענדיג געשטראָכען ווערען, וועט דײַטשלאַנד ערקלעהרען א מאָראַטאָריום אויף אַלע האַנדעלס-סחורות.

קינד פאַלט אַרויס פון פענסטער און צושפּאַלט זיך דעם שאַרבען

(א) דער 4 יעהריגער העטריק קאָוואַלטשיק (זשגאַוואַסקאַ 101). איז, שפּילענ-דיג זיך אויפ'ן פענסטער פון פּאַרטער, אַרויסגעפאַלען און אויפ'ן שטיינערנעם ברוק זיך צושפּאַלטען דעם שאַרבען.

§

„העלד" פון דער יודישער אונטערוועלט

(ענדע פון זייט 3)

אַז פאַר איהם עקזיסטירט איין זאַך: דער ערפאָלג פון דער אַריינגעלעגטער אַרבײַט. דער ערפאָלג פון דער אויפ-געשטעלטער ריזיגער אונטערנעהמונג. דער ערפאָלג פון דער סאָוויעטישער אינדוסטריאַליזאַציע.

דער גײַסט אויפ'ן דניעפּראָסטראָי, די הונדערט-פּראָצענטיגע גרייטקייט צו געהן אויף פערזענליכע קרבנות, אַבי צו דעראָגען, איז וואָס עס האָט אויף מיר געמאַכט א פיל שטאַרקערען אײַנ-דרוק, ווי דאָמבעס און די ריזיגע טעכ-נישע דערגרייכונגען.

* * *

אין אָוונט זענען מיר געזעסען אין הויז פון אַמעריקאַנער אינזשיניער ווילקינסאָן, וואָס איז דער געהילף פון פּאָלקאָוניק קופּער, וועלכער האָט גע-האָלפען אויפבויען דעם דניעפּראָסטראָי.

— גלויבט איהר. אַז די סאָוויעטישע אינזשיניערען וועלען קאָנען פיהרען די אַרבײַט אויף ווײַטער אַליין? — האָט עמיצער פון די קאָרעספּאָנדענטען גע-וואָלט וויסען.

— זיכער וועלען זיי קאָנען פיהרען די אַרבײַט אַליין! — איז געקומען ווילקינסאָנ'ס פעסטער ענטפער.

ווי אַנ'עקספּערט, וואָס האָט אָפּגע-אַרבײַט מיט די סאָוויעטישע אַרבײַטער און מיט סאָוויעטישע אינזשיניערען גאַנצע פינף יאָהר. האָט ער אונז היי-מיש און אָהן חכמות איבערגעגעבען זײַן מיינונג וועגען ריסישען מענשען-מאַטעריאַל. ער איז געווען מיט דער מיינונג, אז דער דורכשניטליכער סאָ-וויעטישער אַרבײַטער איז הינטערשטע-ליגער פון דורכשניטליכען אַמעריקאַ-נער אַרבײַטער און דער סאָוויעטישער אינזשיניער אויך.

— אָבער, — האָט ער צוגעגעבען, — די סאָוויעטישע רעגירונג וועט פונדעסט-וועגען ווייט אָוועקגעהן מיט איהר אינ-דוסטריאַליזאַציע. די דאָזיגע מענשען, רויה ווי זיי זאָלען נישט זײַן, זענען זיי אָבער הונדערט פּראָצענט געטריי זײַער אַרבײַט. זיי פיהלען, ווי זיי זאָ-לען אַרבײַטען פאַר זיך. מיט אַזאַ גע-פיהל קאָן מען אויפבויען נישט איין דניעפּראָסטראָי. מיט אַזאַ געפיהל קאָן גאַנץ לאַנד געבויט ווערען.

די איבעריגע אַמעריקאַנער אינזשי-ניערן האָבען, פערציהענדיג זײַערע ציגאַרעטלעך אַרויסגעלאָזט דיקע שטראָמען רויך דורך די נאָזלעכער, און גע-מיטליך צוגעשטימט.

דניעפּראָסטראָי, מאַי, 1932

יודישער דראַשקאַזש, וועלכער האָט אָפּגעביסען די נאָז בײַ זײַן ווייבל, פאַר'ן געריכט

(§) דעם 10 ה. ח. זענען די דורכגע-העהר פון נאָוואָמיעסקא גאַס געווען עדות פון אַנ'אויסערגעוועהנליכער פּאַסירונג: דער דראָשקאַזש חיים יאַקיבאָוויטש איז אַראָפּגעשפּרונגען פון דער קעלניע, איז צוגעלאָפען צו א פרוי און איהר אָפּגעביסען די נאָז.

ווי ס'האָט זיך שפּעטער אַרויסגעוויזען איז די פרוי נישט קײַן אַנדערע, ווי מאַקי חיים'לס ווייב. און די נאָז האָט ער איהר אָפּגעביסען מחמת דעם חשד, אז ווען ער, חיים'ל פלעגט פאָהרען אויף דער קעלניע, האָט זי מרת רבקה געמאַכט א לעבען מיט אַנדערע.

נעכטען איז חיים'ל געשטאַנען פאַר'ן געריכט, נישט חלילה פאַר'ן חטא פון בײַסען נאָז, ער איז נאָר פערקלאָגט געוואָרען פון זײַן מרת רבקה און שווגער איז בע'גנב'ענען שטוב-זאַכען אויף 7000 זל.

דאָס געריכט האָט חיים'לן בעפרײַט פון דער שולד. ער וועט זיך אָבער נאָך האָבען צו פערענטפערן פאַר'ן בײַסען די נאָז.

ראַדיאָ פּראָגראַם

מיטוואָך, 21. יוני

לאָדז (233.8) 11.58 שעה-צייכען און טאָג-פּראָגראַם, 12.10 פּרעסע-איבערזיכט, 12.40 וועטער-בעריכט, 12.45 פּליטען, 3.40 אודיציע פאַר קינדער, 4.05 פּליטען, 5.— נאָכמיטאָג קאָנצערט פון ראַדיאָ-אָרקעסטער, 6.— פּאָרטראַג פון ווילנא, 6.20 טאַנץ - מיזיק פון וואַרשא, 7.15 פערשידענס, 7.35 ראַדיאָ-פּרעסע-זשור-נאַל, 7.45 קאָמיניקאַט פון לאָדזער האַנ-דעלס-קאַמער, פּראָגראַם אויפן נעכסטען טאָג און רעפּערטואַר, 8.— קאָנצערט פון אוקראַאינישען כאָר, 8.45 ליטעראַרישע פירטעל שעה, 9.— פּיאַנאָ-רעציטאַל, 9.50 בײַלאַגע צום ראַדיאָ-פּרעסע-זשור-נאַל און וועטער בעריכט, 10— טאַנץ-מוזיק פון וואַרשאַ 10.25 פּליטען, 10.40 ספּאָרט-ידיעות, 10.50 טאַנץ-מוזיק פון וואַרשאַ.

לאָדזער בערזע

לאָדז דעם 22 יוני

בײַ א נישט אייגהייטליכער טענדענץ איז פערנאָטירט געוואָרען פאָלגענדע קורסען:

4% אינוועסטיציע (ניט אָפיציעל)	86.75
4% דאָלאַרובקע	48.50
3% בודאָוולאַנע (נישט אָפיציעל)	33.75
8% וואַרשאַווער פאַנד-בריף	53.25
8% לאָדזער פאַנד-בריף (ניט אָפּ.)	522.5
7% סטאַביליזאַציע (אַמער.)	43.75
4½% זשעמסקע	33.50
דאָלאַרען (נישט אָפיציעל)	8.90
פונטען	32.15
פראַנקען	35.05
גאָלד-דאָלאַר	8.98
גאָלד-רובעל	4.83
זילבער-רובעל	1.45
בילאָן	0.65

זיצונג פון ציוניסטישען קאָמיטעט

מיטגלידער ווערבירונגס-אַקציע.- סערטיפיקאַטען-פראַגע.- שקל-אַקציע. - „בני ציון"

אונטער'ן פאָרזיץ פון הער. ד"ר ראָ-זענבלאַט איז פאָרגעקומען א זיצונג פון ציוניסטישען קאָמיטעט צ. א. זענען אָנ-גענומען געוואָרען פאָלגענדע בעשלוסען:

1) שטרעבענדיג צו שטאַרקען די רייהען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע ווער בעשלאָסען צו ווידמען דעם חודש יולי פאַר א ברייטער ווערבירונגס-אַקציע פון נײַע מיטגלידער פון דער אָרגאַניזאַ-ציע, 2) און דער אַקציע בעטייליגען זיך די מיטגלידער פון ציוניסטישען קאָמי-טעט און אַלע אַקטיווע ציוניסטען, 3) צו פיהרען א נעהעריגע אויפקלעהרונגס אַרבייט.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער איצטיגער סערטיפיקאַטען פערטיילונג איז אויסגע-העהרט געוואָרען א בעריכט פון דעפּוטאַט ד"ר ראָזענבלאַט פון דער לעצטער זיי-צונג פון ציוניסטישען צ. ק. אין וואַר-שאַ. עס איז אָנגענומען געוואָרען א בע-שלוס, וואָס איז איבערגעשיקט געוואָרען דעם צ. ק. אין וואַרשאַ.

דעפּ. ד"ר ראָזענבלאַט רעפערירט דאַן וועגען דער קאָנפערענץ א קראַקוי מיט דער בעטייליגונג פון די פאָרשטעהער פון די צענטראַל-קאָמיטעטען אין מערב- און מזרח גאַליציען און דער אונזעזיקאַ-ציע-פראַגע און וועגען די אָנגענומענע בעשלוסען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער שקל-אַקציע, וואָס ווערט איצט אַדורכגע-פיהרט, ווערט בעשלאָסען אויפצופאָדערן די ציוניסטישע גרופּען אין הסכם מיט'ן צירקולאַר פון דער ציוניסטישער עקזע-קוטיווע, צו פערשטאַרקען די אַרבייט און אַרײַנטראָגען באַלד אין שקל-קאָמי-טעט די געלדער פאַר די פערקויפטע שקלים.

א וואוינונגס-הויז פון שטאָהל

אזא הויז ווערט איצט געוויזען אויף דער בערלינער אויסשטעלונג.

נײַעס פאַר מאַרקען-זאַמלער

די רעפּובליק סאַן מאַרינאָ האָט לכבוד דער ערעפנונג פון דער באַהן-ליניע סאַן מאַרינאָ קיין רימיני אַרויסגעגעבען די דאָזיגע פּאָסט-מאַרקען.

א ריזען-עראָפּלאַן פאַר 80 זעלנער

די ענגלישע אַרמעע האָט איצט בעקומען אַנ'עראָפּלאַן, וואָס קען אויפנעהמען 30 זעלנער.

שטרייק פון ג'עזאן־ארבייטער ליקווידירט

היינט וועלען די ארבייטער שוין פארקומען נארמאל

(§) ווי די סעזאן־ארבייטער, וועלכע האבען געוואלט אפהאלטען א מיטינג אין ענגליש'ן זאל, האבען דערויף פון סטאראסטווע קיין ערלויבניש נישט בעקומען. די ארבייטער האבען זיך געמוזט בעגנוגענען מיט אפהאלטען בעראטונגען אין די ביוראען.

אין דער צייט, וואס ס'זענען אנגעגאנגען די פערהאנדלונגען אין סטאראסטווע וועגען בעקומען די ערלויבניש, האבען איניגע הונדערט ארבייטער, ברוקאווער און קאנאליזאציע־ארבייטער, גענומען זיך צו דער ארבייט. אויך אויף פאלגענדע האבען זיך נעכאלעגט צו דער ארבייט די פלאנמאציע־ארבייטער.

די שטרייק־קאמיסיע, דערוויסענדיג דערפון, האט געגעבען אינפארמירונג די ארבייטער, אז זיי זאלען ווארטען די טעג. אויף איניגע שטעלען האבען די ארבייטער צוריק געווארפען די ארבייט. די רעשט האבען אבער נישט געפאלגט און געארבייט נארמאל.

אויף די בוי אמונגען אין די ארבייטער פערזאמלונג איז נאך א לענגערער דיסקוסיע בעשלאסען געווארען דעם שטרייק אויפצוהערען. פון היינט אן וועט די ארבייט פארקומען נארמאל. די צווישען פעראיינס קאמיסיע איז בעאויפטראגט צו אונטערווערפען פאר די מאגיסטראט־ארגאנען צו פארלענגערן די בעשטימטע טעג.

זאל „פילהארמאניע" טעלעפאן 213-84.

היינט 9 א זייגער אוונד

אונאפרופליך לעצטער געזעגנונגס־אויפטריט

מאריס שווארץ

דער בערימטסטער ארטיסט און דירעקטאר פון יודישען קונסט־טעאטער אין ניו־יארק.

אנטייל נעהמען: וויאלא פילא

פרימאדאנא פון מעטראפאליטען־אפערען־הויז

ביים פארטעפיאן: באריס קאגאן.

רייכער פראגראם, וואס ענטהאלט די בעליבסטע שלאגער'ס.

בילעטען פערקויפט די קאסע פון פילהארמאניע.

אויף וועמען איז חל די אמנעסטיע פון לאקאל־שטייער

(§) אויף איינער פון די לעצטע מאגיסטראט־זיצונגען האט לאווניק קוק ארייגגעטראגען א פארשלאג וועגען שענקען אלע פערלעגענע לאקאל־שטייערן פון די יאהרען 1925, 26, 27, 28, 29 און 1930.

אין פלוג האט זיך געקענט דאכטען, אז עס וועט קומען א אמנעסטיע אויף די לאקאל־שטייערן, און דער שטייער וועט אלעמען געשענקט ווערען.

ווי מיר ווערען איצט געוואויר, שטעלט זיך די זאך גאנץ אנדערש פאר, דהיינו: דער לאקאל־שטייער וועט מאקי געשענקט ווערען נאר די, ביי וועמען עס איז נישטא וואס צו נעמען און אזעלכע זענען מאקי נישטא וועניג: איניגע טויזנט פערזאן. ה. ה. די, וואס האבען נישט פון וואס צו ציהען חיונה. אלע אנדערע וועלען ווייטער מוזען... ווייגען און צאהלען.

נאכט־דיושורען אין די אפטייקען

היינט דיושורירען פאלגענדע אפטייקען: א. ראנגער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11. ליסטאפאד 15), ב. גארפינקעל (פולסודסקי 54), ה. בארטאשעווסקי (פעטריקאווער 154), ר. רעמביעלינסקי (אנרזשעיא 28), א. שומאנסקי (פזשענדזעלניאנא 75).

מאטורע־עקזאמענס

אין יאשונסקי־זעליגמאן גימנאזיום

פאלגענדע שילערינס האבען הייאהר אין יאשונסקי־זעליגמאן גימנאזיום אויסגעהאלטען די עקזאמענס און בעקומען מאטורעס: חיה בארענשטיין, בלומה דאבזשינסקא, פוימעט ערליך, צאנא פלאם, אסתר גאלדבערג, מאשע גראסבערג, זלאטע קירשענבאום, צירל קוטאס, חנה־ריזל ליפשיץ, מלכה ליוקסענבירג, הינדע פריזאנט, ביילע ריינשטיין, רחל שמיר, רבקה ווילק, טויבע ווינאגראד, קארלא וועקסעלמאן און כעלא ווייס.

לוסטראציע אין קראנקען־קאסע

(§) נעכטען איז געקומען אין לאדזער קראנקען־קאסע א לוסטראציע־קאמיסיע פון ר. אנאצקי, דעפארטאמענט דירעקטאר פון ארבייטס־מיניסטעריום, געוו. געזונדהייטס־מיניסטער ד"ר בויאלסקי און הויפט־דירעקטאר פון פערזיכערונגס־אמט, שולץ.

געיעג פון פאליציי נאך גנבים

אויף גדאנסקא־גאס

(§) די דורכגעהער אויף גדאנסקא גאס האבען נעכטען בעמערקט א געיעג פון פאליציי אויף גנבים.

פון זאוואדזקא גאס זענען שנעל אנגעלאפען צוויי פערשוין, נאך זיי איינע פאליציאנטען. די צוויי פערשוינען זענען אבער שנעלער געלאפען און אט־אט וואלטען די חברה־לייט אנטרונען געווארען, נאר מיט אמאל האט פון בליקום זיך ארויסגעריסען דער זעלנער קורט שילין און פערהאלטען איינעם פון די חברה־לייט.

ווי ס'האט זיך ארויסגעוויזען הייסט ער קאשעבסקי אהן א בעשטימטע וואוין־ארט. ער איז נעמליך מיט זיין חבר נעכאפט געווארען אויף דער הייסער מינוט ביים אויספירען א גנבה.

יודישער סוחר, קרבן פון באנדיטען־אנפאל, געשטארבען אין קאליש

(§) ווי בעקאנט, איז בעת'ן באנדיטען־אנפאל אונטער קאליש שווער פערוואונדעט געווארען דער 32 יעהריגער יודישער סוחר יוסף ערליך.

נאכ'ן אפעראציע איז נאך שווערע יסורים איז עהרליך נעכטען געשטארבען אין קאלישער שפיטאל.

לאדז 22. יוני 1932 — מיטוואך, י"ח סיון תרצ"ב, פ' בהעלותך

טאג־כראניק

פלייש און מעהל

זאל ווידער ביליגער ווערען

(§) קומענדיגען מאנטאג וועט פארקומען א זיצונג פון די צענטראל־קאמיסיע צו פארקלענערן די פרייזען פון פלייש און מעהל.

פאבאר פון יאהר־גאנג 1911

היינט, מיטוואך דעם 22 יוני דארפען זיך שטעלען פאר דער קאמיסיע נום. 1 די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 11 קאמיסאריאט און וויערע נעמען הויבען זיך אן מיט:

F. G. L. Ł. P. R.

פאר דער קאמיסיע נומער 2 די פון 14 קאמיסאריאט.

I. J. K.

צו דער פאבאר־קאמיסיע דארף מען מיטברענגען א פערזענליכען דאקומענט, א פאס אדער אן אנדער דאקומענט, א רעגיסטראציע־צייגניש פון מאגיסטראט און א שול און פאר־צייגניש.

אויף די קאמענדאנטור „B" מוז מען מיטברענגען א פערזענליכען דאקומענט.

אונטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע

דער אונטערשטיצונגס־אמט ביים מאגיסטראט איז מודיע, אז דאס אויסצאהלען די אונטערשטיצונגען פאר'ן חודש יוני הויבט זיך לויט פאלגענדען סדר:

דאנערשטאג דעם 24 יוני

a. b. c. d. e. f.

פרייטאג דעם 25 יוני

k. l. ł. m. n. o. p.

שבת דעם 26 יוני

r. s. t. u. w. z. ż. ź.

בריף־קעסטלעך

אין די טויערן

(§) דער פאסט און טעלעגראפען־אמט האט ארויסגעגעבען א צירקולאר צו אלע ווירטסלייט וועגען אויפהענגען אין די טויערן בריף־קעסטלעך, כדי די בריף־טרעגער זאלען נישט דארפען אויסשטייגען די שטיגען.

די הייזער מוז מען קאנאליזירען

(§) די הויז־בעזיצער־פעראיינען האבען ארויסגעשיקט בריף צו אלע זייערע מיטגלידער, אז אויב זיי האבען נאר די מינדעסטע מעגליכקייטען, זאלען זיי קאנאליזירען די הייזער, כדי אויסצומיידען עקזעקוציע־קאסטען.

דערשטיקט די כלה צוליב אייפערזוכט

(§) די יבואערים פון דארף בזשאזא האבען צווישען די קארן־זאנגען געפונען א טויטען די 17־יעהריגע קאזימיערא מיכאלשיקובנא, טאכטער פון א רייכען פויער. אויפ'ן האלז זענען געווען קענטיג סימנים פון דערשטיקונג.

די אויספארשונג איז תיכף געקומען אויף די שפורען פון'ם מערדער און ארעסטירט דעם 27־יעהריגען יוזעף זאווארזקי, אויך פון זעלבען דארף.

דער ארעסטירטער האט אויף דער אויספארשונג אפגעגעבען פאלגענדע ערקלערונג:

מיט א יאהר צוריק האט ער תנאים געשריבען מיט דער מיכאלשיק, נאך דער תנאים האט זי אבער גענומען פיהרען א פריי לעבען, זי האט נעמליך פערברענגט אויף בעלער מיט אנדערע יונגעלייט. זעענדיג א שעהנע, האבען פערשטעהט זיך, קיין בעלנים נישט געפעהלט.

אין קרוזשיען טאג איז ער מיט איהר ארויס אונטער'ן דארף שפאצירען. דארט האט ער גענומען מיט איהר אינטענה'ען, זי זאל אויפהערען צו בעגעגנען זיך מיט די יונגעלייט. זי האט איהם ענטפערט: אויב עס געפעלט איהם נישט, קען זי צוריסען די תנאים און זי וועט מחותנה האבען מיט א צווייטען. דאס האט איהם אזוי אויפגערעגט, אז ער האט זי דערשטיקט.

דערזעהענדיג, וואס ער האט געטאן, איז ער אנטלאפען זאהענדיג אז געגומען זיך גרייטען עוקר צו זיין פון דארף.

איצט זיצט ער אין דער וולוינער תפיסה.

כמעט בחנם!

איבערצונעבען

א שטוב מיט א קיך

ביליג דירה־געלד. צו ערפאהרען: בזשעזשינער 57 א ביי פ. בירענשטאק.

1 יאהר תפיסה פאר... 25 זל.

(אג.) דאס שטאט־געריכט האט פערמשפט אויף 1 יאהר תפיסה דעם 25־יעהריגען תאצלאוו מיעלסקי פאר ארויסציהען אין זגערזשער טראמוואי א בייטעל ביי חנה רעלמאן מיט 25 זל.

— § —

רייכער פויער, א טאטע מיט בנים פיהרען אויס א רויב־אנפאל

זיי וועלען געמשפט ווערען דורך א שנעל־געריכט

(§) אין דארף ראוואנובקע זענען 4 באנדיטען בעוואפענט מיט רעוואלווערן אריין אין וואוינונג פון א רייכען פויער און צוגענומען, אלס וואס עס איז זיי נאר געקומען צו האנט.

די פאליציי האט ענטדעקט, אז די באנדיטען זענען נישט קיין אנדערע, ווי דער רייכער פויער פון שכניש, א נאצו, וולאדיסלאוו וואיטאנע מיט זיינע צוויי בנים יוזעף און סטאניסלאוו און דער שכן ניעסקאלא.

זיי וועלען געמשפט ווערען דורך א שנעל־געריכט.

די הויז־ווירט און די קאנאליזאציע פון די הייזער

קאנפערענץ אין וואיעוואודזטווע

(§) די ווירטסלייט, ביי וועמען אין די הייזער ס'איז נאך נישטא קיין וואסער־לייטונג, זענען שטארק אויפגעבראכט, וואס זיי מוזען איצט די הייזער קאנאליזירען.

די ווירטסלייט שטעהן, נעמליך, אויפ'ן שטאנדפונקט, אז אין קורצען וועט ארויס אין קראפט די פעראָרדנונג וועגען איינפיהרען אין די הייזער וואסער־לייטונג, און אזוי ארום וועט מען מוזען די ערד, וואס ווערט איצט פערשיט ביי די קאנאליזאציע־ארבייטען, נאך אמאל אויפגראבען, וואס וועט מוזען פערבינדען מיט אנגעהויערע קאסטען.

לעצטענס איז שוין וועגען דעם אפגעהאלטען געווארען א קאנפערענץ אין וואיעוואודזטווע. די קאנפערענץ האט זיך אבער געענדיגט מיט גארנישט.

א יונג־מיידעל שפרינגט ארויס פון 1. שטאק

(§) פון א פענסטער אויפ'ן ערשטען שטאק אויף דער גאס פון 28 שיסער פולק 33/35 איז נעכטען ארויסגעשפרונגען די 23 יעהריגע עווא אראמיאק. זי האט זיך אויך ענטזאגט צו ערקלעהרען די סבה פון זעלבסטמארד־פרוב.

מאשיניסט־דעגענעראט ארעסטירט

(א) דער טראמוואי־מאשיניסט, וואס האט געגעבען א טויט־קלאפ מיט דער קארבע דעם 14 יעהריגען העגריק קוזשמינסקי'ן איז נעכטען ארעסטירט געווארען. ער הייסט מיעטשיסלאוו שיערקאווסקי.

בוי־אפטיילונג מוז ארויסגעבן א צייגניש אויף א ניי געבויט־הויז

נייע פעראָרדנונג פון וואיעוואודזטווע

(§) די בוי־אפטיילונג ביים מאגיסטראט פלעגט לעצטענס מאכען גרויסע שוועריגקייטן בעם קוואליפיצירען, צי אויפ'ן בעטרעפענדען ניעם הויז זענען חל די שטייער־הנחות, וואס ווערען פארגעזעהען אין געזעץ.

די וואיעוואודזטווע האט איצט מיט א צירקולאר געמאכט א סוף צו אט די „קוואליפיקאציעס" פון דער בוי־אפטיילונג. אז אלע בוי־אונטערנעהמער, אדער ווירטסלייט, וועלכע ווענדען זיך צו דער בוי־אפטיילונג נאך א זאשוויאדטשעניע, אז דאס הויז איז א פריש אויפגעבויטס, איז מען פערפליכטעט אזעלכע צייגנישען ארויסצוגעבען. די ערשטע שטייער־אינסטאנץ וועט שוין קוואליפיצירען, צי אויפ'ן הויז זענען חל די שטייער הנחות.

— § —

אין דער נעץ פון אויסגעלאסענקייט און פראוואקאציעס

(בלעטלעך פון טאג־בוך פון א רוסישער הויף־דאמע) 31

13־טער פעברואר.

היינט נעמט אויף דער צאר 280 רומעו־קאפיטאטען — מאנארכיסטען. גענעראל סאסאלאוו האט אנגעזאגט דעם הויף־מיניסטער פרעדעריקס, אז דעם אנטעלעקט פון צאר'ס רעדע זאל מען ... דעם צאר אין היטעל, זאל ער זיך בעסער בעמיהען אויסלערנען אויף אויסווייניג זיין רעדע, ווייל דער „שפארגעל" קען נאך אמאל ארויספאלען און עס וועט זיין נישט שעהן.

גענעראל ריינבאט, וועלכער איז די טעג צוריקגעקומען פון פאריז, דערצעהלט סקאנדאליעזע מעשיות וועגען דער אויפפירונג פון די רוסישע גרויספירשטען אין פאריז. דער גרויספירשט באריס וולאדימיראוויטש וואלגערט זיך איבער די רעסטאראנען מיט גאסען־פרויען. די גרויספירשטין מאריא פאווולאוונא איז טאג ווי נאכט אין מאנאקאר שפיל־קאזינא ביי דער רולעטקע. דער גרויספירשט אלעקסיי אלעקסאנדראוויטש זיצט אין מאנאקא מיט זיין טענצערין באלעטא און דער גרויספירשט אנדריי וולאדימיראוויטש פערברענגט דארט מיט דער באלעט־טענצערין קשעשינסקא.

25־טער מאי.

געווען ביי אונז אין סאלאן דעפוטאט פורישקעוויטש. ער דערצעהלט, אז דער קאפיטאן פון פאנצער־שיף „אריאל" איז בכיון ארויפגעלאפען מיט דער פאנצער־שיף אויף א זאמד־בארג אין ים, כדי צו בעקומען וואס מעהר געלד פאר זיין פערברענגען אין די פלאט־מאנעווערס.

דער שיפס־קאפיטאן האט זעהר לאנג „געארבייט" ביים אראבשלעפען דעם פאנצער־קרייצער פון זאמד און האט אלץ נישט געקענט עפעס אויפטון. מען האט אבער אהין קאמאנדירט דעם קאפיטאן גיסעט, האט ער אין איין טאג בעפרייט דעם פאנצער־קרייצער פון זאמד־בארג.

8־טען יוני.

פירשט קאצובעי האט היינט דערצעהלט וועגען דעם געהיימניספולען פארפאל מיט דעם צאר'ס יאכט־שיף „שטאנדארט".

די יאכט־שיף איז אין מיטען העלען טאג געשוואומען אין די פינישע שכערן און האט פלוצלונג בעקומען א דורכברוך אין א וואנט. ווען דער אדמיראל גילאוו האט נאכ'ן אפראטעווען די יאכט־שיף בעטראכט דאס ארט פון דורכבראך האט ער זיך געכאפט, אז די וואנד איז דורכגעריסען דורך א מינע.

בעת דער אויספארשונג איז מען דערגאנגען, אז דער לאטסמאן האט בעוואוסטזיניג ארויפגעפירט דאס יאכט־שיף אויף א מינע, וועלכע איז געווען פערבאנקערט אין א בעשטימטען ארט דורך רעוואלוציאנערען. דער צאר האט אבער באלד געהייסען פערשטיקען די געשיכטע און קיינער איז צוליב דעם נישט צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט.

אין סאלאן האט מען דערצעהלט וועגען די ארעסטירטע 9 טעראריסטען פון דער קאמפס־גרופע „קארל".

דער פיהרער פון דער קאמפס־דרוזשינע איז געווען א געוועזענער לעט מיט'ן נאמען טרויבערג. ער איז ערשינען אין פעטערבורג נאך די רעוואלוציאנערע געשעהענישען אין לעטלאנד אין 1905־טען יאהר און איז אריינגעטרעטען אין דער קאמפס־גרופע פון די עסערן.

באלד האט ער זיך געשטעלט בראש פון דער אזוי־גערופענער: „פליה־דרוזשינע פון די צפון'דיגע געגענדען" און האט אנגעפיהרט מיט דער גרופע אונטער'ן פסעוודאנים „קארל".

אין א קורצען משך צייט האט די דאזיגע פליה־דרוזשינע אויסגעפירט אן אטענטאט אויפ'ן הויפט־מיליטערישען פראקוראר פאוולאוו, אויפ'ן שעף פון די פעטערבורגער תפיסות גורימא און דעם צווייטען אטענטאט אויפ'ן אדמיראל דובאסאוו.

דער שטענדיגער שטאב פון דער פליה־דרוזשינע האט זיך געפונען אין פינלאנד. דארט זענען געווען די געהיימע דירות פון די רעוואלוציאנערען, די באמבען־פאבריקען, די לאבאראטאריעס און די ארכיוען.

דער ערשטער אטענטאט פון „קארל'ס" גרופע איז אויסגעפיהרט געווארען אויף גענעראל פאוולאוו — דער שטענדיגער פארזיצער פון די מיליטערישע פעלד־געריכטען געגען די רעוואלוציאנערען.

גענ. פאוולאוו האט געשפירט, אז זיין ברוטאלע האנדלונג געגען די רעוואלוציאנערען וועט ארויסרופען א נקמה־אקט. איינמאל, בעת גענ. פאוולאוו איז געקומען אין דער גאסיד. דומע און איז ארויף אויף דער טריבונע צו געבען דערקלערונגען, האט כמעט דער גאנצער זאל דעפוטאטען איהם בעגעגענט מיט אויסגעשרייען: „מערדער!" און מ'האט איהם נישט געלאזט רעדען.

גענ. פאוולאוו האט דעריבער זיך שטארק געהיט פון אן אטענטאט, איז קיינמאל נישט ארויס אין גאס און האט זיך שטענדיג געפונען אין בנין פון מיליטער־געריכט, וואו ער האט געהאט זיין פריוואטע וואוינונג.

אפילו שפאצירען איז ער געגאנגען בלויז אין גארטען פון אינעווייניגסטען בנין. דארט האט ער זיך געפילט אין פולער זיכערקייט, הינטער די פלייצעס פון די מיליטערישע פאטרולען, וואס האבען דארט געהאלטען שמירה.

די קאמפס־גרופע האט אבער באלד אנגעקניפט בעציהונגען מיט די קאנצעלאריסטען פון קריגס־געריכט, סימפאטיקער פון די עסערן. דורך זיי האט די קאמפס־גרופע געהאט א גענויעם פלאן פון די אריינגאנג. האט געוואוסט אין וואסער שעה גענ. פאוולאוו שפאצירט אין גארטען פון הויף.

ווען אלץ איז געווען גרייט, האט די גרופע בעקומען א סיגנאל און אין טויער פון קריגס־געריכט־בנין איז אריין א פערקליידעטער געריכטס־קוריער מיט פאקעטען איבערצוגעבען פערזענליך דעם הויפט־פראקוראר פאוולאוו.

דער פערקליידעטער קוריער איז געווען דער מאטראס יעגאראוו, א רעוואלוציאנער, וואס האט זיך בעטייליגט אין קראנשטאטער אויפשטאנד. ער איז צו צום גענעראל פאוולאוו, האט אים דערלאנגט די פאקעטען און האט מיט איינינע רעוואלווער־שאסען איהם דערהרג'עט אויף טויט.

עטוואס שפעטער האט די זעלבע פליה־גרופע ארגאניזירט דעם אטענטאט אויפ'ן שעף פון דער קאטארזשנער תפיסה בארעדולין, וועלכער האט דער ערשטער איינגעפיהרט שמיץ פאר פאליטישע ארעסטירטע.

די זעלבע קאמפס־גרופע האט ארגאניזירט אטענטאטען אויפ'ן יוסטיץ מיניסטער שטשעגלאוויטאוו, אויפ'ן פעטערבורגער גראדאנאטשאלניק דראטשעווסקי, און האט אויך געפלאנט אויפצורייסען דעם בנין פון העכסטער מלוכה־ראט, בעת אן אלגעמיינער פערזאמלונג פון מלוכה־לייט.

אויסצופיהרען דעם אטענטאט אין בנין פון מלוכה־ראט האט זיך ארויסגערופען דער מיטגליד פון דער קאמפס גרופע לעבעדינצעוו, וועלכער האט זיך אריינבעקומען אין בנין פון מלוכה ראט אין דער זשורנאליסטען־לאזשע מיט אן אמת'ער זשורנאליסטען־לעגיטימאציע פון אן איטאליענישע צייטונג, אין וועלכער ער האט געארבייט, ווייל ער איז געווען וואוינהאפט לאנג אין איטאליען. די באמבעס האט ער געזאלט האבען געבראכט אין זיין פארטפעל. באלד אבער, נאך איידער דער פלאן איז געווען פערטיג, האט שוין אזעף ארויסגעגעבען דעם פלאן. מ'האט גענומען רעווידירען די פארטפעלען ביי די קארעספאנדענטען און גלייכצייטיג האט די פעטערבורגער אכראנע קאמאנדירט קיין פינלאנד געהיים־אגענטען צו כאפען די מיטגלידער פון דער פליה־דרוזשינע.

(דאס ווייטערע קומט)

לאָדזער טאָגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט-אָן פון ... ביז 7 אין אָוונט
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטן ווערן נישט צוריקגעשיקט.

„Lodzer Tageblatt", Łódź, Piotrkowska 13 Skz. pocz. 16
טעלעפאָנען: רעדאַקציע 100-57, אַדמיניסטראַציע 100-47

די פּאָליטיק פון טאָג

צי וועלען די דייטשען איצט אָנהויבען אַ מלחמה מיט פּוילען?

הינדענבורג האָט אָפּגענומען אַ שטיקל נישט נאָר ברינינג'ן נאָר אויך היטלער'ן

דער „ראַבאָטניק" שטעלט זיך אָפּ אויספירליכער אויף דער אויסערן-פּאָליטישער לאַגע אין דייטשלאַנד.

„די וואַלן צום רייכסטאַג, וואָס וועלן פאָרקומען דעם 31-טן יולי, וועלן זיין וואַהלען פון אַ היסטאָרישער באַדייטונג. די דאָזיגע וואַלן שאַפן אַ נייעם קלאָרקייט, וועלכע וועט צווינגען, פאַרשידענע געזעלשאַפטליכע און פּאָליטישע לאַגערן און פאַרשידענע דייטשע מלוכה-פאַקטאָרן צו מאַכן שריט אין אַזאַ, צו אונזער ריכטונג.

„הינדענבורג האָט ליקווידירט דעם „ברינינג סיסטעם". ברינינג האָט אויסגעזעהן, ווי אַ קישעלע; היטלער האָט געקלאַפּט אין דאָזיגן קישעלע מיט'ן קאָפּ, מיט דער פויסט, פיס און בויך. ס'קישעלע האָט צוליב די קלעפּ בעקומען אַלעמאָל אַן אַנדער פאָרם, אָבער ס'האָט אויסגעהאַלטן. קיינער קען נישט אַרויסהאַקן אַ קישעלע מיט דער פויסט.

„הינדענבורג האָט אַרויסגענומען פון ברינינג'ן דאָס קישעלע און ער האָט אַרויסגעפירט אויף דער סצענע נישט דעם היטלעריזם, נאָר דעם אַזוי גערופענעם האָהענצאָלער-פּאַרטאָגאַל, אַ קאַבינעט פון באַראָנען, גרויסע גרונד-בעזיצער, פּאַטענטאַטען פון דער שווער-אינדוסטריע. אַנשטאָט „היטלערס „דריטען רייך" האָבן די דייטשען בעקומען די לאַזונג — און אַ בעהאַלטענער פאָרם — צו ראַטעווען זיך דורך אַ דיקטאַטור.

„היטלערן האָט הינדענבורג בעשטימט די ראָל פון אַ „הילפס-אַרמעע". היטלער האָט לעת עתה אַקצעפּטירט די ראָל. ער האָט דערביי אַליין אדורכגעפירט אַ געוויסע עוואָלוציע 1) ער וואַרפט גיכט אָפּ די האָהענצאָלערן אַלס די עווענטועלע „סובערענען פון דריטען רייך", 2) זיין „געזעלשאַפטליכען ראַדיקאַליזם" פּרעדיקט ער אין דעם זין, אַז אַנשטאָט פיהרען בכלל אַ קאַמף מיט'ן פינאַנץ-קאַפּיטאַל, וועט ער נאָר קעמפן מיט'ן יודישען קאַפּיטאַל. „און דאָ הויבט זיך אָן ס'אמת'ע שפּיל. היטלער וואָלט וועלען זעהן און שלאָגן אַ מין לעגאַלען אויפערנאַנג צום היטלעריזם.

גענ. שלייכער דאַגעגען וואָלט וועלען זעהן אין היטלעריזם דאָס „האַרמאָנישע פּאַלש" פאַר זיינע אייגענע פּראָיעקטען און פּלענער".

דער „אילוסטראָוואַני קוריער" ברענגט אַ געשפּרעך פון אַ פראַנצויזישען פּאָליטיקער מיט איינעם פון די פיהרער פון „שטאַהלהעלם:" דער דאָזיגער פיהרער האָט אָפען ערקלערט דעם פראַנצויז, אַז דער „שטאַהלהעלם" איז פילשטימיג בעשטימט אָנצוהויבן אַ מלחמה מיט פּוילען. די שטאַהלהעלם-לייט האָבן גענויע און אויספירליכע ידיעות וועגן דער גרויס און טעטיגקייט פון דער פּוילישער אַרמעע. זיי האָבן שוין אַפילו אַ פאַרטיגען פּלאַן ווי אַזוי „אָפּצונעהמען בײַ פּוילען פּאָמאָזשע". דער „שטאַהלהעלם" בילדעט דעם רעזערוו פון דער רייכסווער. דער אָנגריפס-פּלאַן אויף פּוילען איז פאָלגענדער: „תיכף ווי ס'וועט אויסברעכען אַ קאָנפליקט, און אפשר נאָך איידער דער געגנער וועט זיך אַ רוהר טוהן, וועלען די שטאַהלהעלם-לייט אָנהויבן אַן אָפענסיווע. זיי וועלען אַרומרינגלען אין שטח פון קאָרידאָר, פאַרנעמען די לאַנגע שנעלבאַן — בוחר גאַשמש — סאָלדאַו און פון דרום זייט אָפּשליסען דעם דאַנציגער קאָרידאָר. אויף אַזאַ אופן וועלען די פּאָליאַקען זיין ערלעדיגט און ס'וועט זיין לאַפּען ווי מיט אין פּולאַפּקע"...

די „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ" דאַגעגען איז אין דער מיינונג, אַז „די דייטשען זענען היינט נישט בכח אָנצוהויבן אַ מלחמה כדי צו רעאַליזירען זייערע פּלענער אויפ'ן מזרח.

בעת דאָס גאַנצע פּוילישע פאָלק איז גרייט ווי איין מאַן צו געהן פאַרטיידיגען די איצטיגע גרענעצען, דראָהט די דייטשען אַ נאַציאָנאַלער זעלבסטמאָרד, אויב זיי וועלען איצט אָנהויבן אַ מלחמה מיט פּוילען. דער פּוילישער קאָרידאָר איז פאַר זיי פאַרלוירען, אַקוראַט ווי עלזאַס און לאָטרינגען איז געוועזען פאַרלוירען פאַר פראַנקרייך נאָך דער שלאַכט ביי סעדאַן. פונקט אַזוי ווי די דערמאָהנטע פּראָווינצען, קען מען דעם פּוילישען קאָרידאָר צוריק בעקומען נאָר דורך אַ מלחמה. אָבער די דייטשען געפינען זיך איצט אין דערזעלבער לאַגע, ווי די פראַנצויזען אין יאָהר 1870. די דייטשען מוזען איצט דעריבער רעזיגנירען פון די האָפענונגען, וועלכע קענען נישט רעאַליזירט ווערען.

אַזוי איז די אָפּשאַצונג פון ענדעקישען אָרגאַן. דייטשלאַנד איז איצט נישט פעהיג צו פיהרען קיין מלחמה, אָבער עס קאָן אַמאָל געמאָלט זיין, אַז די כל-ערלעי „שטאַהלהעלם'ס" און שטורם-באַטאַליאָנען זאָלען שטעלען די וועלט פאַר „געשעהענע פאַקטען" און דעמאָלט הויבען די ביקסען אָן אַליין צו שיסען...

טראַגישער טויט פון אַ מיליאָנער

דער געהיימראַט פאָן זשילאַס, איינער פון די העכסטע אינדוסטריעלער אין רייהן-געביט, האָט אונטערזוכענדיג זיין יאַגד-ביקס, פלוצלינג אויסגעשאָסען, און געפאַלען טויט.

דער געזונד-צושטאַנד פון שמשון ברוינשטיין

טשערנאָוויץ. (י.ט.אַ.) ווי י.ט.אַ. האָט שוין געמאָלדען, איז דער שווער-קראַנקער און פערפייניגטער שמשון ברוינשטיין איבערגעפיהרט געוואָרען אין יודישען שפּיטאָל אין טשערנאָוויץ. ווי דער הויפט-דאָקטאָר פון שפּיטאָל האָט מיטגעטיילט דעם פאַרשטעהער פון י. ט. אַ., וועט ברוינשטיין מוזען פאַרבלייבען אין שפּיטאָל נאָך עטליכע חדשים. הגם עס זענען שוין אַריבער 6 וואָכען צייט, זינט ברוינשטיין איז געפייניגט געוואָרען, דאָך זענען זיינע וואונדען נאָך ווייט נישט פאַרהיילט. די וואונדען אויף ברוינשטיין'ס פיס זענען 15 צענטימעטער די לענג און 13 צענטימעטער די ברייט. אין דער טיף גרייכען זיי ביז די ביינער.

שווייצאַרישע רעגירונג פאַרבאָט דעם האַקענקרייץ

ציריך, (י.ט.אַ.) די שווייצאַרישע בונדעס-רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען אַ פאַראָרדנונג, לויט וועלכער עס ווערט פאַרבאָטען טראָגען ברוינע העמדלעך און די עמבלעמען פון דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּאַרטיי.

קאָלאָניזאַציאָנס-פּלאַן פון בירא-בידזשאַן אין געפאַהר

מאָסקווא, (יט"א) דער „עמעס" טיילט מיט, אַז עס שטעהט פאַר די געפאַהר, דאָס דער הײַ-יעהריגער „קאָמזעט"-פּלאַן וועגען בעזעצען יודען אין בירא-בידזשאַן זאָל נישט קענען רעאַליזירט ווערען, מחמת די אינדוסטריעלע רעגירונגס-אונטערנעהמונגען אין בירא-בידזשאַן זאָגען זיך אָפּ אָנצונעהמען יודען וואָס זענען נישט קיין קוואַליפיצירטע אַרבייטער. די לייטונג פון די רעגירונגס-אונטערנעהמונגען ערקלערט, אַז אין בירא-בידזשאַן זענען נויטיג אינדוסטריע-אַרבייטער און נישט קיין קאָלאָניסטען. צוליב דעם מוזען פיל יודישע נײַ-אָנגעקומענע איבערוואַנדערער פאַרלאָזען בירא-בידזשאַן.

„העלד" פון דער יודישער אונטער-וועלט פאַרמשפּט צו 5 יאָהר תפיסה

דריי פערטעל פונם פּראָצעס געפיהרט געוואָרען אין יודיש. — די עקלדיגע נאַטשטעטיג פון דער יודישער אונטערוועלט אין פּאַריז. — גנבים, פרויען-הענדלער און שולערס. — מאַ"עס רעדט יודיש. — פינף יאָהר שווערע תפיסה פאַר צופעליג דערשיסען אַן אייגענעם פריינד.

(אַ בריף פון פּאַריז ספּעציעל פאַר'ן „לאָדזער טאָגעבלאַט") — פון י. שעכטמאַן

אַ מענש וואָס וואָלט אַריינגעגאַנגען די טעג אין פּאַריזער געריכט, וואָלט געהאַט דעם אויסדרוק, אַז ער איז אַריינגעפאַלען אין אַ יודישען ראַיאָן אין „לאַנגען-ריסל"-גאַס, וואו דאָס גאַנצע געריכטס-וועזען רעדט יודיש אין די שפּראַך פון די געריכטס-פערהאַנדלונגען. און באמת, דער קרימינעלער פּראָצעס, וואָס האָט זיך דיזער טעג געצויגען אין טרי-בונאַל פון פּאַריז איז געווען אַ יודישער נישט נאָר לויט דעם אָנגעקלאַגטען, פון זיין קרבן און פון די מערהייט עדות, נאָר אויך לויט דער שפּראַך פון די פערהאַנדלונגען. דער אָנגעקלאַגטער און כמעט אַלע יודישע עדות האָבען נישט געקענט קיין וואָרט פראַנצויזיש, און דריי פערטעל פון פּראָצעס איז געפיהרט געוואָרען אין יודיש. אַלס איבערזעצער האָט פיגורירט דער מיטאַרבייטער פון קאָמיטעט פון די יודישע דעלעגאַציעס אין פּאַריז, דער געוועזענער דאָלמעטשער ביי די פּאַריזער געריכטען, נ. צאַצקין. אויך די אוידיטאָריע איז געווען כמעט אויס-שליסליך אַ יודישע. די יודישע שפּראַך האָט זיך געהערט אומעטום: אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק, אין פּובליקום, אין די קולואַרען. דער פּרעזידענט פון גע-ריכט און די אַדוואָקאַטען האָבען מיט זיך פאָרגעשטעלט אַ מין פראַנצויזישע „נאַציאָנאַלע מינדערהייט", און ערשט צום סוף פון פּראָצעס האָט די פראַנ-צויזישע שפּראַך גענומען איהר רעוואַנש איבער דער יודישער וועלכע האָט אומ-בעגרענעצט בעהערשט דעם ערשטען טאָג פון פּראָצעס.

אָבער נישט נאָר אין דעם איז בע-שטאַנען דער ספּעציפיש-יודישער אײַנ-דרוק פון דעם פּראָצעס. ער האָט צום ערשטען מאָל אַנטפּלעקט אין איהר גאַנצער מיאוסער נאַקעטקייט אַ גאָר אומבעקאַנטע און אײַנגעשלאָסענע וועלט, מיט וועלכער דאָס יודישע פּאַריז האָט באמת נישט וואָס צו שטאָלצירען. אַ וועלט פון יודישע גנבים, פרויען-הענד-לער, פאַלשע שפּילער, מיט זייערע ספּעציפישע מנהגים, מיט זייער אייגע-נער מאָראַל, מיט זייערע אָפט בלוטיגע סכסוכים און השפּעות.

דער בעשולדיגונגס-אַקט דערצעהלט:

— אין אַ קליינעם און שמוציגען יודישען קאַפע, אין סאַמע האַרץ פון „פּלעצל" (דער יודישער קוואַרטאַל פון פּאַריז) זיצט אַ גרופּע מענשען. צווישען זיי הויבט זיך אָן אַ סכסוך. עס פליען פעטש, עס ווערען געשליידערט שטולען. פּלוצלינג הערען זיך צוויי שאָסען: אַ מענש, וואָס האָט גאָרנישט גענומען קיין אַנטייל אין געשלעג, פאַלט אַ פאַרבלוטיגטער און שטאַרבט אין עטליכע שעה אַרום.

און אָט פאַר זיך איז עס אַ גאַנץ געוועהנליכע געשיכטע: אַ מאָרד צוליב אומפאָרזיכטיגקייט, אַ צופאַל, אָבער אַלע אַקטיאָרען פון דער דאָזיגער קור-צער דראַמע זענען העלדען פון אונטער-וועלט פון געבאָרענע און נישט גע-כאַפּטע פאַרברעכער, גנבים און פאַלש-שפּילער.

דער מערדער, שמחה פרייזער, איז אַ גנב און פאַלשער פון אונטערנאַציאָ-נאַלען מאַסשטאַב. ער האָט געהאַט צו טוהן מיט די געריכטען פון אַלע לענדער און פעלקער.

זיין קרבן, שלמה אַלטענבערג, איז אויך אַ ... פון ... ער איז אַ ... אַנ'אַנגעזעהענער — אַ מאָסקאַצער פרויען-הענדלער, אַנ'אַנגעזעהענער מיטגליד פון אַ גרויסער און רייכער באַנדע, וואָס בעזאָרגט שוין אַ משך פון יאָה-רען דעם „טראַפיק" פון „לעבעדיגע סחורה" צווישען פּאַריז און בוענאָס-איירעס.

ווי עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, האָט דער בעשולדיגטער שמחה פרייזער געשפּילט קאָרטען מיט שווייצער'ן און זיינע קלאַגען אין זיי'ס ... דערוויסענדיג זיך, אַז ער האָט געשפּילט מיט פאַלש-שפּילער און אַז מען האָט איהם נישט בע'גנב'עט, איז דער גנב פרייזער געוואָרען שטאַרק בייז און האָט ערקלערט, אַז ער וועט זיינע קאָרטען-חוב'ות נישט צאָהלען. שווייצער און זיין באַנדע זענען געווען שטאַרק אויפגעבראַכט צוליב אַזאַ „ניט-ערליכקייט" פון פרייזער און האָבען איהם אין משך פון עטליכע טעג נאָכ-געפאָלגט מיט זייערע דראָהונגען. דעם אָוונט פון דער דראַמע זענען שווייצער מיט עטליכע זיינע חברים אַריינ-געגאַנגען אין אַ יודישען קאַפע „פּראָ-גרעס". די לאַגע פון שמחה פרייזער איז געוואָרען גאָר קריטיש. ער האָט גענומען אַרויסציען אַ רעוואָלווער כדי צו האַלטען אין שרעק זיינע געג-נער. איינער פון זיי האָט איהם געגע-בען אַ קלאַפּ איבער דער האַנד. דער רעוואָלווער האָט אויסגעשאָסען און די קויל האָט געטראָפען זיין איינציגען פריינד, דעם פרויען-הענדלער שלמה אַלטענבערג.

דאָס איז דער איינפאַכליכער סיזשעט פון דער דראַמע. פאַר אַלע — פאַר יודען און נישט-יודען איז געווען אַנ'-אמת'ע „ענטדעקונג", וואָס די אונטער-וועלט איז אַזוי שטאַרק און איינפלוסרייך פאַרטרעטען אין דער פּאַריזער יודישער סביבה. דער גוטער נאָמען פון יודישען פּאַריז האָט שטאַרק געליטען אויף דעם דאָזיגען פּראָצעס.

און נאָך אין איין זאַך איז דער נייער פּראָצעס אַ „יודישער פּראָצעס": לויט דער פערזענליכקייט פון די צוויי גרויסע אַדוואָקאַטען, וואָס האָבען אויף דעם פּראָצעס פיגורירט. אַנרי טאָרעס, דער פאַרטיידיגער פון שוואַרצבאַרד'ן, איז געוועזען אויך דער פאַרטיידיגער פון שמחה פרייזער; קאַמפּינסקי, דער צי-וויל-מאַהנער מצד פּעטליורא'ס פרוי און פּעטליורא'ס ברודער אין שוואַרצבאַרד-פּראָצעס, איז געוועזען דאָסמאָל דער צי-וויל-מאַהנער אין נאָמען פון דעם ברו-דער פון ערמאָרדעטען שלמה אַלטענ-בערג. דער דועל צווישען די צוויי בע-רימטע „טשעמפּיאָנען" פון דער פראַנ-צויזישער אַדוואָקאַטור האָט געטראָגען, ווי געוועהנליך, אַ זעהר לייידענשאַפט-ליכען כאַראַקטער. טאָרעס האָט ענטווי-קעלט זיין גאַנצע פלאַם-פייערדיגע בע-רעדזאַמקייט. אין אַ בעזונדערס שאַרפען מאָמענט, ווען דער בעשולדיגטער פריי-זער האָט פלוצלינג אָנגעהויבען הויך צו זידלען אויף יודיש איינעם פון די עדות, איז טאָרעס אויפגעשפּרונגען און האָט אויסגעשריגען אויף יודיש: „זעצט זיך... זעצט זיך!".. די דאָזיגע אומדער-וואַרטע „יודישע אינטערווענץ" פון טאָ-רעס'ן, וועלכער איז בעקאַנט אַלס דער גרעסטער „גוי", האָט אַרויסגערופען אַ סענסאַציע. דער גאַנצער זאַל האָט זיך צולאַכט, אפילו דער שטרענגער פּרעזי-דענט האָט זיך נישט געקענט אָפּהאַל-טען פון אַ שמייכעל. טאָרעס אַליין איז געווען זעהר שטאָלץ אויף זיין יודישער רעפּליקע...

עס האָט אָבער נישט געהאָלפען, נישט קוקענדיג אויף דעם, וואָס איי-גענטליך האָט זיך דאָ געהאַנדעלט וועגען אַ צופעליגען פאַרברעכען, וועגען אַ מאָרד אָן אַ כוונה, צוליב אַ צופעליגער קאָמבינאַציע פון אומשטענדען, און וואָס ביי נאָרמאַלע בעדינגונגען וואָלט דאָס געריכט געווים דעם בעשולדיגטען בעפרייט. האָבען דער קרימינעלער עבר פון שמחה פרייזער און דער גאַנצער אָפּשטויסענדער כאַראַקטער פון זיין סביבה אַזוי בעאיינפלוסט די געשוואָ-רענע, אַז נאָך אַ לענגערע בעראַטונג, זענען זיי צוריקגעקומען אין זאַל מיט אַ ווערדיקט: — 5 יאָהר שווערע תפיסה.

די יודישע אונטערוועלט פון פּאַריז האָט געהאַט איהר ערשטען גרויסען פּראָצעס. דער פּראָצעס האָט אויפגע-דעקט נאָר אַ גאָר קליינעם און ענגען ווינקעל פון דער דאָזיגער וועלט. זי איז אַ סך גרעסער, איינפלוסרייכער און געפעהרליכער, ווי מען שטעלט זיך פאָר. און מען דערוואַרט, אַז נאָך נישט איינמאָל וועט דער יודישער עפענטליכ-קייט פון פּאַריז אויסקומען מיט אַנ'-עהנליכען עקעל אָפּזיכטירען ביי אַזעלכע, אָדער עהנליכע פּראָצעסען. (י.ט.אַ.)

PODRÓŻE DO PALESTYNY

מעלדונגען נעמט אָן און אינפאָרמירט

Lloyd Triestino

וואַרשאַ, שוויענטאָקרזשיסקאַ 25
טעל. 605-10

דאָס געזאַנג פון שטאָל און אייזן אויף „דניעפּראָסטראַי"

די גרעסטע עלעקטרישע סטאַנציע אויף דער וועלט. — איינדרוקען פון אַ ספּעציעלער רייזע צו דער ערעפענונג פון „דניעפּראָסטראַי". וואָס זאָגען וועגען איהם די אַמעריקאַנער אינזשיניערע, וועלכע האָבען איהם געבויט

פון ב. סמאַליאַר

עס איז געווען אַ יום-טוב אויפ'ן „דניעפּראָסטראַי". ווען מיר זענען אַהין אָנגעקומען. דער יום-טוב פון לאָזען די מאַשינען פון „דניעפּראָסטראַי" אין גאַנג.

אַ קליינע גרופּע אויסלענדישע זשור-נאַליסטען, האָט מען אונז איינגעלאַ-דען צו מאַכען אַ ספּעציעלע רייזע פון מאָסקווא און בייוואוינען דעם דאָזיגען יום-טוב:

דאָס עלעקטריטעט וואונדער פון סאָ-וויעט-פאַרבאַנד! די גרעסטע עלעקטרי-שע קראַפט-סטאַנציע אין דער וועלט! די גיגאַנטישע דערגרייכונג פון דער סאָוויעטישער „פּיאַטילעטקע"!

ביים וואָקזאַל האָט אונז אָפּגעוואַרט מיט זיין אויטאָמאָביל דער סעקרעטאַר פון דניעפּראָסטראָיער ראַיאָנעס סאָ-וועט.

— קוקט זיך גוט איין, — האָט ער מיר גוטמוטיג געג'עצה'ט אויף יודיש, — וועט איהר זעהן, וואוהין סאָוויעט-פאַרבאַנד געהט; וועט איהר קריגען אַ בעגריף, אַז אונזער לאָזונג: „דער-יאָגען און איבעריאָגען" איז נישט קיין פראַזע.

ער האָט געהייסען דעם שאָפער טרייבען די מאַשין נישט צו שנעל, און אַליין איז ער איבערגעגאַנגען צו דער-קלערען אונז אויף רוסיש, וואָס די בויאונג פון דניעפּראָסטראַי בעדייט פאַר דער גאַנצער געגענט.

— איהר זעהט אָט דעם וועג, אויף וועלכען אונזער אויטאָמאָביל יאָגט זיך? מיט אַ פינף יאָהר צוריק איז דאָ גע-ווען סטעפּ. הוילע ערד, בלאָטיגע פעל-דער. נישט נאָר אַנ'אויטאָמאָביל, נאָר אפילו אַ פּשוט'ער פערד און וואָגען האָט דאָ זיך נישט געקאָנט קיין וועג דורכשלאָגען.

— איצט גיט אַ קוק, וואָס פון דער דאָזיגער געגענט איז געוואָרען. אין קאַרגע פיער יאָהר צייט איז די אַמאָ-ליגע פּוסטע שלאָפענע קאָזאַקישע זאַפּאָ-ראָזשיע פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין אַ צענטראַלען רוסישען אינדוסטריעלען צענטער. אין אַ מין אַמעריקאַנער דע-טראָיט. אין אַ בינשטאָק וואו עס קאָכט און רוישט מיט טעכניק און מיט צי-ווילזאַציע.

און ווי פיהרענדיג מיט אונז אַ פריינט-ליכע דיסקוסיע, האָט ער אונז אָנגע-וויזען אויף די צעכראַסטעטע יונגע פויערים און פויערטעס, וואָס האָבען אויף ביידע זייטען וועג, פון זאַפּאָראָ-זשיע ביז דניעפּראָסטראַי, געלייגט רעל-סען איבער אָנגעשאָטענע זאַמדיגע סטעזשקעס. דאָס לייגען זיי דעם וועג פאַר אַנ'עלעקטרישען טראַמוויי, וואָס וועט נאָך היינטיגען חודש אָנהויבען לויפען צווישען זאַפּאָראָזשיע און דניע-פּראָסטראַי.

— אַן עלעקטרישער טראַמוויי איבער די בלאָטעס פון זאַפּאָראָזשיע! — איז אונזער סאָוויעטישער פיהרער אַריין עטוואָס אין אַנ'אַזאַרט. - ווען מען האָט זיך אַזאַ דערגרייכונג געקאָנט חלום'ען?

— הונדערט טויזענט מענשען אַרבי-טען איצט אין דניעפּראָסטראַי, — האָט ער אונז דערצעהלט אין אַ געהויבע-נעם טאָן, — מיר וועלען אין אַ האַל-בער שעה אַרום אַהין אָנקומען, וועט איהר זעהן דעם דאָזיגען ים מיט אַר-בייטס-הענט, וועלכע קאָוען אונזער אינדוסטריאַליזאַציע, איהר וועט זעהן די גרויסע מאָדערנע וואוינונגען, וואָס האָבען מיטאַמאָל דאָ אַ וואַקס געטון צווישען דאָרף און דאָרף. איהר וועט זעהן די מעכטיגע קראַנען, די ריזיגע שטאָלענע הייב-מאַשינען, די מיסקולעס-טע אַרבייטער אונזערע, איהר וועט הע-רען דאָס געזאַנג פון שטאָל און פון אייזען, דאָס גערויש פון געצוימטען דניעפּער, די קלאַנגען פון האַק און האַמער — איהר וועט די דאָזיגע אַלע זאַכען זעהן און הערען, וועט איהר דאַן אַליין צוגעבען, אַז אונזער לאָזונג „דעריאָגען און איבעריאָגען" איז נישט קיין פראַזע. מיר דעריאָגען איצט. מיר דעריאָגען, און מיר וועלען נאָך איבעריאָגען אויך...

* * *

סאָוויעט-רוסלאַנד דעריאָגט...

אין דעם הויפט-ביוראָ פון דניעפּראָ-סטראַי זענען מיר געזעסען, — די זעל-בע קליינע גרופּע אויסלענדישע קאָ-רעספּאָנדענטען, — און אויסגעהערט און זיך בעקאַנט מיט די גענויע פּלע-נער און פּערספּעקטיוון פון בויזבנ-דיגען דניעפּראָסטראַי.

איך בין זיך מודה ומתוודה, אַז וואָס מיך האָט אינטערעסירט זענען נישט די ציפערען, וועלכע מען האָט אונז דאָרט געגעבען, נישט די סטאַטיסטישע אינפאָרמאַציע וועגען דעם, וואָס די עלעקטרישע קראַפט פון דניעפּראָסטראַי בעדייט פאַר דער אינדוסטריאַליזאַציע פון דעם לאַנד, — נאָר דער גייסט, אין וועלכען די דאָזיגע אינפאָרמאַציע איז אונז געגעבען געוואָרען. דער גייסט פון שטאָלצען פּאַטריאָטיזם, מיט וועלכען סאָוויעטישע בירגער, — גראָד נישט קיין קאָמוניסטען, — נעמען איצט אויף די פאַרשידענע דערגרייכונגען אויפ'ן געביט פון אינדוסטריעלער אויפ-לעבונג.

אַנ'ענערגישער, אַ זאַכליכער, נישט קיין קאָמוניסט, אָבער אַ גוטער גע-טרייער סאָוויעטישער בירגער, איז דער הויפט-אינזשיניער פון דניעפּראָסטראַי, דער סאָוויעטישער אינזשיניער ב. ווינ-טער, געזעסען מיט אונז און זאַכליך, נישט איבערגעטריבען, אונז געגעבען אַ קורצען איבערזיכט וועגען די דריי הויפּט-צילען פון דניעפּראָסטראַי:

צו עפענען אַ דירעקטען וועג פאַר שיפען פון מיטעלענדישען ים ביז צום סאַמע דניעפּער.

— צו עלעקטריפיצירען די גאַנצע אינדוסטריע אויף אַ ראַדיאוס פון 300 קילאָמעטער.

— צו עלעקטריפיצירען די אָרטיגע דערפער פון זאַפּאָראָזשיע.

שפּעטער האָב איך דעם דאָזיגען אינ-זשיניער בעאָבאַכטעט אויף דער צע-רעמאָניע, ווען עס זענען געלאָזען גע-וואָרען אין גאַנג די ערשטע צוויי מאַ-שינען פון די ניין, וואָס שטעלען מיט זיך פאָר די גאַנצע קראַפט פון דניעפּ-ראָסטראַי. אַ קאַלטבלוטיגער און אַנ'-אויסגעהאַלטענער איז ער געשטאַנען ביי דעם עלעקטרישען רודער און זיך כמעט ווי נישט אינטערעסירט מיט דער געהויבענער יום-טוב'דיגער שטימונג אַרום איהם. מען האָט געקאָנט זעהן,

(ענדע זעהט זייט 4)

הרב ר' שמחה טרייסטמאַן דאַרף בעשטימט ווע־רען אלס שטאָטישע מורה-הוראה אין לאָדז,

פאָדערט אַ דעלעגאַציע אין קהלה פון אנגעזעהענע לאָדזשער בעלי-בתים

(—) אַ דעלעגאַציע פון אייניגע צענדליג אָנגעזעהענע בעלי-בתים און נכבדי העיר, פון פערשידענע שטאָטטיי־לען, בראש פון וועלכע עס זיינען געשטאַ־נען די גבאים פון ווילקער שוהל ר' חיים מאיר פינבערג, ר' שמואל האָלענבערג, ווי אויך ר' וואָלף זילבערשטיין, ראַטמ. י. מ. ביאַלער, א. קאַן א. א. האָט גע־בעטען זיך פאַרגעשטעלט פאַר'ן פּרעזעס פון דער קהלה-פערוואַלטונג, וועגען נאָ־מינירען אלס שטאָטישען מורה הוראה.

הרב ר' שמחה טרייסטמאַן איז דער עלטסטער זוהן פון פערשטאָרבענעם לאָ־דזשער רב, איז אַ תלמיד חכם און האָט הוראה פון 5 גרויסע רבנים, און גדולי הדור.

די משפחה פון פערשטאָרבענעם לאָ־דזשער רב הרב ר' אליעזר יהודה טרייסט־מאַן ז"ל האָט פון דער קהלה נישט בעקו־מען קיין שום ענטשעדיגונג. זי האָט בשעתו אויך נישט געפאָדערט אינטערעס־גען דעם עלטסטען זוהן דעם פאָסטען פון הרבנות. הגם דאָס איז איהם געקומען על פי הדין. אָבער, פון דער צווייטער זייט, איז דאָך נישט דערלאַזבאַר, אַז מ'זאָל אַנדערע רבנים יאָ נאָמינירען און דעם עלטסטען זוהן פון לעצטען לאָ־דזשער רב, וואָס האָט אַלע נייטיגע קוואַ־ליפיקאַציעס דערצו און וואָס דאָס קומט איהם זיכער בירושה, זאָל פערגעסען ווערען, זאָל אויסקומען צו ליידען גוים.

אזוי האָט גע'טענה'ט די דעלעגאַציע.

אַ כשר געגרינדעטע טענה און יושר'דיגע פאָדערונג, וועלכע דאַרף וואַרים אונטער־שטיצט ווערען.

וואָס האָט הערויף געזאָגט דער פּרע־זידיום פון דער קהלה-פערוואַלטונג מיט'ן פּרעזעס הער מינצבערג בראש? — מען האָט דעם ענין נישט אָפּגעוואָרפען, אָבער דערווייל אויך נישט בעשטעטיגט.

ס'איז אַנ'ענין צו שמועסען, האָט גע־זאָגט פּרעזעס מינצבערג. מ'האָט מאַקי געשמועסט צוויי שעה צייט וועגען דער פראַגע, און לסוף איז געבליבען צו שאַ־פען אַ קאָמיסיע פון דריי פערזאָן, וועל־כע וועט פאָרטזעצען די אונטערהאַנד־לונגען מיט דער קהלה-פערוואַלטונג.

מען דאַרף האָפען, אַז די קהלה-פער־וואַלטונג וועט די פראַגע ערלעדיגען פּאָ־זיטיוו, און נאָמינירען הרב ר' שמחה טרייסטמאַן אלס שטאָטישען מורה-הוראה אין דער קורצעסטער צייט.

פרייטאָג די ערליכע ערעפענונג פון יוד. טעאַטער אין סקאַלאַ

דאָס שיינע טעאַטער „סקאַלאַ“ ווערט דאָך פערוואַנדעלט אין אַ יודיש טעאַ־טער! דאָס וועט געשעהן פרייטאָג דעם 24-טען ד. ח. און שוין די ערשטע פערשטעלונג זאָגט צו צו זיין זעהר אינ־טערעסאַנט אַ דאַנק דעם אויסערגעוועהנ־ליכען נאָמען בערטאַ גערסטען, די בערימטע אַרטיסטין פון מאָריס שוואַרץ'ס קונסט טעאַטער אין ניו-יאָרק, ווי אויך אַ דאַנק דעם אויסערגעוועהלטען אַנסאַמבל פון בעריהמטע אַקטיאָרען, צווישען וועלכע עס געפינען זיך אַזעלכע בעקאַנטע רוהמ־רייכע נעמען, ווי קלאַראַ סעגאַלאָוויטש, לאַנגיר, שרייבמאַן, פּאָזנער, פּרוזאַן, סטראָ־גאַטש, גאָטליב, לימווינאַ און ד. ג.

געשפּילט וועט ווערען די פּאָפּולערע פּיעסע „איך וויל אַ קינד“ פון בעקאַנ־טען אַמעריקאַנער שרייבער א. פּלים. די דאָזיגע פּיעסע, וועלכע ענטהאַלט אַ זעהר אינטערעסאַנט פּראָבלעם, איז געגאַנגען מיט אַנ'אויסערגעוועהנליכען ערפאָלג אין ניו-יאָרק, וואַרשא און ריגע. מאַרק אָרנ־שטיין וועלכער איז עס מאַכט אויך דער קינסטלערישער אָנפיהרער פון אונזער נייעם טעאַטער, האָט איצט ספּעציעל פאַר לאָדז די פּיעסע אויפגעפּאַסט, בעאַר־בייט און אויסרעזשיסירט.

ווי מיר הערען, ערוואַרט דער לאָדזשער טעאַטער עולם מיט אומגעדולד דאָס ער־שיינען פון דער גרויסער קינסטלערין בערטאַ גערסטען, וועלכע געהערט צו די שענסטע נעמען פון'ם מאָדערנעם יודי־שען טעאַטער.

* * *

בערטאַ גערסטען איז נעכטען שוין געקומען קיין לאָדז און פאַרנאַכט האָט די פּרעמירטע שוישפּילערין בעזוכט די רעדאַקציע פון „לאָדזשער טאָגעבלאַט“ אין בעגלייטונג פון בעריהמטען דראַמאַ־טורג און רעזשיסער מאַרק אָרנשטיין.

בערטאַ גערסטען איז נישט נאָר אַ גרוי־סע קינסטלערין אויף דער סצענע, נאָר אויך אין געשפּרעך. עס איז אַ גענוס פערגעניגען צו אונטערהאַלטען זיך מיט איהר. אַ מענש מיט אַ טיפער אינטע־ליגענץ און קולטור, בעזיצט בערטאַ גערסטען אַ וואונדערבאַרע בעאָבאַכטונגס־ און שילדערונגס-קראַפט. די גרויסע ביה־נען-קינסטלערין איז אויך אַ פיינע שריפטשטעלערין און האָפענטליך וועלען מיר האָבען די געלעגענהייט צו בעקע־נען אונזערע לעזער מיט די פּראָדוקטען פון בערטאַ גערסטען'ס פעדער.

§

דער רויטער האָן ווידער 2 דאָרט שרפות

(§) אין דאָרף קאָבילקי האָט זיך פון אַ דונער אָנגעצונדען דאָס הויז פון עדמונד ראַשטשקאָלסקי און איז אויסגעבראַנט מיט'ן רויך. דער שאָדען בעטרעפט 5000 זל.

— אין דאָרף פּאַפּיעוישעק איז בעת אַ שרה בײַם פויער ריינהאָלד סטענגער דאָס הויז מיט די סטאָדאָלעס און אַגראַר מאַשינען געגענצליך פערניכטעט געוואָרען. דער שאָדען איז גרויס.

יודיש מעדעל סמט זיך

(א) אויף לימאַנאָווסקאַ 35 האָט זיך געסמט דורך אויסטרינקען יאָדינע די 23 יעהריגע סאַלאַ באַרעצקאַ. אין אַנ'־אָפּגעשוואַכטען צושטאַנד איז זי אָפּגע־פיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

פון לאָדזשער הענדעלס-געריכט

§

ווידער 3 אופאַדלאַשטש'ען

(5) נעכטען האָט דאָס האַנדעלס־געריכט ערקלערט אַנ'אופאַדלאַשטש די שותפים בער דוד עהרליך און וואָלף נחום עהרליך, אינהאַבער פון דער פאַ־בריק פון קונדער-וועגעלעך אויף פּאָלוד־ניאָווע 52 אונטער דער פירמע „מער־צעדעס“.

דער אופאַדלאַשטש איז ערקלערט גע־וואָרען אויף דער פאָדערונג פון די קרע־דיטאָרען, וועלכע האָבען פאַרגעשטעלט 20 פּראָטעסטירטע וועקסלען אויף אַ סו־מע פון 6.300 זל. און 2 נישט אויסגע־קויפטע טשעקען אויף 5.500 זל.

דאָס געריכט האָט בעשטימט דעם טערמין פון עפענען דעם אופאַדלאַשטש אויפ'ן 15 אַפּריל 1931 אַלס קוראַטאָר איז נאָמינירט געוואָרען אדוו. א. ווינ־סקי, אַלס ריכטער-קאָמיסאַר האַנדעלס־ריכטער אָלשעווסקי. די געפעלעגע זענען איבערגעגעבען געוואָרען פּאָליציי-אויפזיכט.

* * *

אויף דער פאָדערונג פון אויגוסט פּאָ־לאַק איז ערקלערט געוואָרען אַנ'אופאַד־לאַשטש דער פירמע אַלעקסאַנדער בענ־געש, שטרומפּף-פאַבריק און אַלעקסאַנ־דער אויף פּאַלודניאָווע 472.

דאָס געריכט האָט בעשטימט דעם טערמין פון עפענען דעם אופאַדלאַשטש אויפ'ן 29 יאַנואַר 9132. אַלס ריכטער־קאָמיסאַר איז נאָמינירט געוואָרען האַנ־דעלס-ריכטער מוניץ, קוראַטאָר אדוו. באַ־רע. דער געפעלעגע איז איבערגעגעבען געוואָרען פּאָליציי אויפזיכט.

* * *

דעם דריטען אופאַדלאַשטש האָט דאָס געריכט נעכטען ערקלערט יעקב גאַרע־לניק דאַמען-קאָנפעקציע ענגעשעפט אויף פּיעטריקאָווער 145 מיט'ן טערמין פון 15 יוני 1932. ריכטער קאָמיסאַר איז נאָמינירט געוואָרען האַנדעלס-ריכטער ראַוויטסקי, קוראַטאָר אדוו. שמאַלעוויטש די געפעלעגע פירמע איז איבערגעגעבען געוואָרען פּאָליציי אויפזיכט.

* * *

אין אופאַדלאַשטש פון דער פירמע ריינהאָלד ווייל פאַר פערקויף פון גומי און לינגנישע אַרטיקלען אויף פּיעטריקאָ־ווער 154 איז נאָמינירט געוואָרען אַלס סינדיק הער אדוו. קאַפּאַשעווסקי.

* * *

אין נאַדזור פון דער פירמע אוליאַ מאַרגאָלין און יורשים וועבעריי אויף וואָלטשאַנסקאַ 103 איז אָנגענומען גע־וואָרען דער אויסגלייך-פּראָפּאָזיציע אויף 70 פּראָצ., אויסצוצאָהלען אין 4 האַלב־יעהרליכע ראַטעס.

היות אַלע קרעדיטאָרען האָבען נאָך נישט בעוויזן אַריינצוטראָגען זייערע תביעות האָט דאָס געריכט בעשטימט אַ צוזאַמען-טערמין פון אַ חודש, כדי צו קאָנטראָלירען די אַריינגעטראָגענע תביעות.

זאַל פילהאַרמאָניע

טעלעפ. 213-84 | טעלעפ. 213-84

דינסטאָג, דעם 28 יוני 1932, פּינקטליך 9 אָוונט

נאָר איין סינאַגאָגאַלער קאָנצערט

פאַר זיין אָפּפאָהרען קיין אויסלאַנד

משה

קוסעוויצקי

בעריהמטער אָבער-קאַנטאָר פון דער וואַרשאַווער סינאַגאָגע אויף טלאָמאַצקע.

אין פּראָגראַם:

נשמת, תיקון, רבונו של עולם. עקביה בן מהללאל, שיבנה בית-המדרש, שמע קולנו, כי הוא לבדו, יהי רצון, אתה יצרת, ומפני חטאנו, אני מאמין, רצה, ובדברי קדשך, אלי אלי, דאָס יודישע ליד.

נייע פאָלקס-לידער און אָפּערן, אַריעס אין יודיש.

בילעטען פון 1 ביז 3 זל. שוין צו בעקומען אין קאַסע פילהאַרמ.

המלצות אויף סערטיפיקאַטען קיין ארץ-ישראל

דער א"י-אַמט איז מודיע, אַז ס'זע־נען ערהאַלטען געוואָרען המלצות אויף סערטיפיקאַטען פאַר פאָלגענדע פער־זאָנען: ליבערמאַן חוה יהודית, לצוור רבקה. רוזשאַ גאָלדענער, גרינשטיין פעסאַ, פריינד רייזל אסתר, גאָלדרייך ברכה, עדעלמאַן ציפּה, טייטעלבוים מאיר חיים, שראַגא משה יעקב, שיי־נאַק אַנשעל, פּשיטיצקי אברהם, לצווין משה, לצווקאָוויץ יחזקאל, קלעבנער מי־כאל, גאָלדרייך אברהם, גאָלבירש אל־חנן, פרידמאַן שלום, ברעסלער חיים דוד, דאָבזשינסקי יודל, רובין משה, בערקע סאַמועל, באַראַכאָוויץ ישראל, אורבאַך מרים, ביאַליסטאָק פייוועל, בערנשטיין מנחם.

די דערמאָנטע דאַרפען זיך מעלדען אין היגען פּאַלעסטינאַ-אַמט (שרודמיי־סקאַ 29) טעגליך פון 10 ביז 1, כדי צו ערלעדיגען די פאָרמאַליטעטען.

קופּאָן № 29

אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פונם דאָזיגען קופּאָן קאָן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאָנסול פון אונזער רעדאַקציע.

גילטיג היינט מיטוואָך, ד. 22. יוני פון 8 אָוונט

טעאַטער און קונסט

§

דער טעאַטער-קאָנצערט פון מאַריס שוואַרץ

אין לאָדזשער „פילהאַרמאָניע“

מאַריס שוואַרץ איז צום ערשטען מאָל אין פּוילען. מיר האָבען איהם פון אונז נישט געזעהן און דאָך — אזוי, ווי מיר וואָלטען איהם יאָ געקענט; דער נאָמען פון'ם קינסטלער, די פער־זענליכקייט זיינע, פון וועלכער מיר האָ־בען אזוי פיל געהערט, וועגען וועלכער מיר האָבען אזוי פיל געלייענט און בע־וואונדערט, איז אונז געווען מעהר, ווי נאָר בעקאַנט.

מאַריס שוואַרץ איז אַנ'אויסגעצייכ־נעטע אַרטיסטישע אינדיווידואַליטעט. זיי־נע קינסטלערישע אייגנשאַפטען און טע־מפּעראַמענט זענען געוואָרען דער קנין פון יודישען טעאַטער נישט נאָר אין אַמע־ריקאַ. זיין איצטיגער טורנעי איבער אייראָפּאַ איז אויך אויף אַ נאַטירליכען אופן געוואָרען אַ געשעעניש, וואָס וועקט אַלגעמיינע אויפמערקזאַמקייט, אַל־געמיינעם אינטערעס.

מאַריס שוואַרץ איז אָהן שום ספק אַ גרויסער און פיעלזייטיג-טאַלענטירטער יו־דישער שוישפּילער. מען האַלט אַפילו, אַז ער איז דער גרעסטער דראַמאַטישער אַקטיאָר, וועלכען מיר האָבען ווען עס איז געהאַט אויף דער יודישער סצענע. מיר ווילען דאָ נישט זיין דער פּוסק. גרויס זיין, צו זיין דער גרעסטער — דאָס איז בעצם נישט דער עיקר. די הויפּטזאַך: ער איז קינסטלער אין זיין גאַנצען וועזען. אַ קינסטלער מיט אַנ'־אומרוהיגער, זוכענדיגער נשמה. מאַריס שוואַרץ איז עקספּערימענטאַטאָר, אין בעסטען זין פון וואָרט; ער איז דער ערשטער אַוועק פון די אויסגעטראָטענע וועגען און שטעגען אין יודישען טעאַ־טער — ער האָט געשאַפען עטוואָס נייעס און ער שאַפט בסדר זיבעציג און זוכט בסדר שאַפענדיג עד היום. אויך אין איצטיגען קאָנצערט-טורנעי.

„דאָס פּראָגראַם פון דאָזיגען קאָנ־צערט-טורנעי — האָט מאַריס שוואַרץ געשריבען, איידער ער איז צו אונז גע־קומען — איז אַנ'ערנסט - פערטראַכ־טער און פאָרזיכטיג צוזאַמענגעשטעלט גע־וואָרען און גיט מיר די מעגליכקייט שוישפּילעריש צו קומען צום אויסדרוק. עס איז מעהר אַ טעאַטער-קאָנצערט. ווי אַ קאָנצערט. ס'איז אַנ'איינגעאַרבייטער עקספּערימענט צו שאַפען קאַראַקטערן, ניואַנסען און רעפּאַלען אָהן אַלערליי טעאַטער-קלאַפּערגעציי“.

אין אַלס עקספּערימענט מוז אויך ווערען אָפּגעשאַצט דער אויפטריט. וועל־כען מיר האָבען דעם פערגאַנגענעם זונטאָג בייגעוואוינט אין לאָדזער פּיל־האַרמאָניע. עקספּערימענטען דאַרפען נישט שטענדיג זיין הונדערט פּראָצענ־טיג געראָטען. זיי זענען אָבער שטענדיג בין נאָר ווערטפול, ווען דער צוגאַנג איז אַן ערנסטער, אַנ'ערנסט - געמיינטער. עפּעס קומט שוין דערפון אַרויס.

צי האָט זיך מאַריס שוואַרץ'ן זיין פּרוב מיט'ן טעאַטער-קאָנצערט איינגע־געבען? — נאָך דער גרויסער שפּאַנונג, צו זעהן ענדליך און צו הערען דעם גע־פייערטען יודישען שוישפּילער, איז מאַנכער נאָכ'ן ערשטען נומער פון דינס־טאָג'דיגען פּראָגראַם געבליבען עטוואָס ענטוישט. עס איז געווען נישט קיין גאַנץ שטאַרקער פּראָגראַם, דער ערשטער גע־מער; דער מעלטשיגער מאָנאָלאָג פון בע־רימטען קינסטלער האָט געקענט ענט־פלעקט ווערען אין אַ גאַנץ בעשיידענער מאָס. און אָט דאָס געהיל האָט זיך עטליכע מאָל איבערגעחזר'ט אין דאָ־זיגען אָנוועגער פון מוזיק און געזאַנג. און אָבער געקומען צו שוישפּיל, בפרט אין די קליינע ווערק פון גרויסען י. ל. פּרץ, האָט מאַריס שוואַרץ אויפגעלויכטען און געבלענדט און צוגעשמידט צו זיך מיט אַ שטוינענדער קינסטלערישער קראַפט.

פּרץ'ס „בלי זמר'ס צוואה“ איז אין דער „טרוקענער“ אויפפיהרונג—אָהן גרים און אָהן קאַראַקטעריזאַציע — פון מאַ־ריס שוואַרץ געווען דערהויבענע קונסט פון נאָר העכער קוואַליטעט.

פון פערטראַלט איז שטאַרק דורכגע־פיהרט אין געווען מ. נאַדיר'ס „האַ־מערס“ און בין נאָר שוישפּילעריש ווערטפול שלום-עליכם'ס „והלקלקות“.

מאַריס שוואַרץ'ס אייגענע זאַכען: „אין אַלטען בית המדרש“, „דריי פּאָ־לטעקער“ און „זיין לעצטער בענעפּיס“ געהערען נישט צו דער קאַטעגאָריע בע־סערע דינגען; דער בערימטער אַר־טיסט האָט זיך מסתמא געגנעבען אויף דער קאַנטאָ: שוישפּילעריש קומען צום אויסדרוק. און דאָס איז איהם געווען גע־לונגען. מיר האָבען דאָ געזעהן יענעם מאַריס שוואַרץ, וועלכער איז מיט אזוי פיל אייגנאַרטיגע פּערים צוזאַמענגעבונ־דען מיט'ן יודישען טעאַטער. וואַרים מאַריס שוואַרץ איז, ווי פּרץ יצחק קאַצענעלענבאָגען האָט טרעפליך בעמערקט, „איינער פון דער משפחה“. עס שמעקט נאָך אין איהם אַ שמעק פון אַמאָליגען, פאָלקסטימליכען יודישען טעאַטער. ביי אַזאַ גרויסען מאָדערנעם אַרטיסט, ווי מאַריס שוואַרץ, דאַרף מען דאָס קענען אָפּשאַצען. אָבער פאַר אונז דאָ, וואָס קענען נאָר מאַריס שוואַרץ'ן פון „דער לויטעראַסטער“, האָט דאָס טעאַטער-קאָנ־צערט דעם קינסטלער אין זיין גאַנ־צער פּראַכט נישט בעוויזען. מיר וואָלטען זיך געוואונשען, צו זעהן זיינע אַ פולע פערשטעלונג, וואו מאַריס שוואַרץ קרעאירט און לעבט איבער אַ פּיעס, אַ כאַראַקטער און איז צוזאַמען מענשען מיט מענשען און אין אויפבוי אין משך פון עטלעכע שעה, וואָס קענען אויסמאָלען טעג און יאָהרען.

עקספּערימענטען זענען זעהר נייטיג־שען, בפרט אזא עקספּערימענט, ווי מאַ־ריס שוואַרץ'ס טורנעי מיט די מיניאַטור־קאָנצערטען. ער האָט אָבער דערמיט גע־דאַרפט מאַכען די התחלה אין זיין אַמעריקאַ, וואו מען קען איהם מיט זיין גאַנצען לייב און זעעל, דאָרט. וואו מען פערשטעהט איהם אַפילו אויפ'ן ווינק...

ווי געזאָגט, האָט דער ערשטער אויפ־טריט פון מאַריס שוואַרץ אין לאָדז דעם גרויסען עולם, וואָס האָט פערפילט די פילהאַרמאָניע, פערשאַפט אַמת'דיגען טעאַטראַלען גענוס און ריין-קינסטלערי־שען פערגעניגען.

„דער צייטוי“, וואָס מיר האָבען גע־האַט צו דעם גרויסען בעקאַנטען און בעקאַנטען ניו-יאָרקער שוישפּילער, איז ביי דעם אַלעם געבליבען, און איז גע־וואָרען געשטאַרקט.

עס ווילט זיך נאָכאַמאָל איהם זעהן און ווידער איבערלעבען דאָס זעלבע.

ישראל קאַהאַן.

ליבע אין קייטען

גרויסער סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון דער נאָהנטער פערגאַנגענהייט

(11-טע פאָרטזעצונג)

— עלענדער, וואָס האָב איך דיר געטון שלעכטס, וואָס דו האַלסט מיך דאָ געפאַנגען? האָב איך דיר נישט גע־האָלפען דערגרייכען גליק, דו...

מיט אַ זיפץ איז זי געפאַלען אויף דער ערד.

— קום אום, פערשאָלטען בעשעפעניש! — האָט ליו־באַר אויסגעשריען, — איצט וועסטו מיר אויפהערען צו זיין געפעהרליך, ווייל דו וועסט פערברענט ווערען אין דער ווילע. הערסטו נישט, ווי עס קנאַקען די טויערן?

— דאָס איז גאָט'ס שטראָף! — האָט דאָס פרויען־געשטאַלט געזאָגט, אויסציהענדיג די הענד אין דער הויך און ווילענדיג זיך אויפהויבען. — נישט פאַר דיר, שימאָן ליובאַר, איז די ווילע בעשטימט געווען. דער הימעל נעמט זיך צו דאָס וואָס דו האָסט צוגערויבט אומגערעכט.

— שוויג, סקלעפּט, ווייל איך מאַך דיר אליין שטיל.

— דו קענסט עס טון, שימאָן ליובאַר, אָבער דעם אמת וועסטו נישט בעהאַלטען.

ליובאַר האָט מיט'ן גאַנצען כח געגעבען די קאָפּען מיט'ן פוס, אַזש דאָס בלוט האָט שטראָמענווייז אָנגעהויבען צו שפּריצען פון איהר ברוסט.

רעגינאַ האָט פערשטעלט די אויגען מיט די הענד, נישט קענענדיג קוקען אויף דער שרעקליכער סצענע.

— בלוט, — האָט ליובאַר געברומט מיט טריומף — דאָס איז גוט, דאָס איז גוט, איך דאַרף נישט וואַרטען, ביז די פלאַמען וועלען דיך אַרומנעמען, איך מוז וואָס שנעלער ענטלויפען.

ער איז ווייטער געלאָפען און אויס'ן גאַנצען וועג האָט ער זיך בעשמירט מיט דעם געדיכטען רויך, וואָס זענען אָנגעקומען אין גאַנצע כמארעס.

רעגינאַ האָט געהערט, ווי ער האָט צוגעקלאַפּט די טיר הינטער זיך.

הייסט עס, אַז זי איז געבליבען מיט אַ מת און איז פעראורטיילט דערשטיקט צו ווערען. זי האָט געפרובט צו עפענען די טיר, אָבער אומזיסט.

— ער איז אַוועק! — האָט רעגינאַ געזיפצט — אַך, וואָס פאַר אַ שרעקליכער טויט ערוואַרט מיך. אלבערט, וואָס האָסטו געטון?

דו האָסט אונטערגעצינדען די ווילע, נישט וויסענדיג, אַז די, וואָס דו האָסט אזוי שטאַרק ליב געהאַט געפינט זיך צווישען די פלאַמען. דו וועסט אומגערן זיין מיין מערדער, נישט וויסענדיג אַפילו, וואָס איך בין פערלוירען געגאַנגען. אַשר בעסער, וואָס איך קום אום, איידער מיין פאָטער זאָל מיך פערקויפען יענעם רויטען אויסוואורף. איך בין דיר מוחל פון גאַנצען האַרצען מיין טויטער, מיין טייערער! אָבער וואָס איז דאָס איך הער עפּיס אַ זיפץ! לעבט נאָך די אומגליקליכע?

פערגעסענדיג די דראָהענדע געפאַהר האָט זיך רעגינאַ אַראָפּגעבויגען צו דער אַלטער און האָט געשעפּטשעט:

— אָרימע, איך וועל דיך שוין נישט ראַטעווען, אָבער דו קומסט כאָטש נישט אום אַליין.

די אַלטע האָט געעפענט די אויגען און האָט זיך לאַנג איינגעקוקט אין דער אַראָפּגעבויגענער רעגינאַ'ן.

— ביזטו אַ צוגעשיקטער מלאך, וואָס זאָל מיך אַוועק־נעמען פון אונזער ערד? — האָט זי געשעפּטשעט. — גאָה אַוועק פון מיר. נישט פאַר מיר איז דער הימעל בעשטימט. מיך ערוואַרט דאָס גהינום.

— דו האָסט אַ טעות, אומגליקליכע. איך בין נישט קיין מלאך, איך הייס רעגינאַ סולכאָווסקאַ און אזוי ווי דו, בין איך אויך פעראורטיילט צום טויט.

— רעגינאַ סולכאָווסקאַ! האָט די אַלטע אַ געשריי געטון, — אַך, ווי עס איז מיר שווער צו רעדען און דאָך וואָלט איך דיר געוואָלט אַ סך דערצעהלען. ביזטו נישט, שעהן מיידעל, די כלה פון אַלבערט שטאַהל?

— געבען וועמען רעדסטו וועמען רופסטו אזוי אָן? — האָט רעגינאַ טרויעריג געפרעגט, — מיינסטו דעם, וועלכער האָט ערשט נישט לאַנג בעוואוינט אין דעם שלאָס, צי דעם עקעלהאַפטען מענש, וועלכער איז היינט דאָ דער הערשער?

— דאָס איז אַ פאַלשער שטאַהל! — האָט זי אויס־געשריען מיט אויפרעגונג. — איך האָב איהם אַראָפּגעריסען די מאַסקע פון פנים. איך האָב זיכערע בעווייזען, אַז נישט ער איז דער זוהן פון זאָפיאַ שטאַהל, נאָר דער אַנדערער. וועלכען מען האָט שטענדיג געהאַלטען פאַר אַזעלכען.

— דערצעהל מיר אַלץ! - האָט רעגינאַ אויסגעשריען — דערצעהל מיר אַלץ!

— נו, הער מיך אויס, מיין קינד, איך בין די אַקו־שערקע וויעניאַווסקאַ. אין יענער היסטאָרישער נאַכט האָט מיך פרוי זאָפיאַ בעהייסען אויסטוישען דאָס קינד. זי האָט מיר געגעבען אַ סך געלד און איך האָב פּלומרשט מסכים געווען דאָס קינד איבערצוטוישען.

— פּלומרשט? — האָט רעגינאַ אויסגעריסען — הייסט עס, אַז דו האָסט נישט אויסגעטוישט דאָס קינד?

— איך האָב בענומען דאָס קינד, — האָט די וויע־ניאַווסקאַ מיט אַ שוואַכען אָטעם ווייטער געצויגען, — בין אַרויס דערמיט און אין אַ שעה אַרום בין איך געקומען און האָב דאָס זעלבע קינד אַריינגעלעגט אין וויגעל און דער פרוי זאָפיאַ געזאָגט, אַז איך האָב געטון אזוי ווי זי האָט מיך געהייסען. זי האָט מיר געגלויבט, ווייל צוליב דאָס צום פאָטער האָט זי נישט געוואָלט קוקען אויף דעם קינד.

— דיינע ווערטער מאַכען מיך גליקליך, — האָט רעגינאַ פרעהליך אויסגערופען. — איז אַלבערט שטאַהל, הייסט עס, אונשולדיג פערמשפט געוואָרען?

— יאָ, אונשולדיג, — האָט די אַלטע געזאָגט.

— קען מען, הייסט עס, דאָס אַלץ נאָך צורעכט מאַכען? אָבער ווי אזוי האָט זיך ליובאַר'ן איינגעגעבען דער גאַנצער נידערטרעכטיגער שווינדעל? איל זיך, פרוי, מיר האָבען נישט קיין סך צייט צו פערלירען. פאַרוואָס ביזטו אזוי בלאַס געוואָרען?

— איך שטאַרב — האָט געענטפערט די אומגליקליכע — איך פיהל אַ שרעקליכען ווייטאָג אין דער ברוסט.

— לויפט! לויפט! איך אַליין —- האָט די אַלטע גע־רעדט מיט אַ שוואַך קול — איך אַליין האָב איהם אונטער־געדרוקט דעם גאַנצען פּלאַן.

(פאָרטזעצונג קומט)

אינטערעסאַנטע וועלט-נייעס אין בילדער

כּשוּת אויפ'ן בראָקען

אויף די בּראָקען בּערג האָט אַן ענגלישער גבלעהרטער געוויזען שוואַרץ-קינצלעריי: צו פערוואַנדלען אַ קאָזע אין אַ יונגערמאַן. נאַטירליך איז דער „עקספּערימענט" אויסגען געוועזן צו בעווייזען, אַז שוואַרץ-קינצלעריי איז פּשוט'ער שווינדעל.

אין אַ בודיסטישען טעמפּעל

אַ זעלטענע פאָטאָגראַפישע אויפנאַהמע פון בודיסטישען הויפּט-טעמפּעל אין האַנקוי.

בילדער פון האַוואַי

די איינוואוינער פון די האַוואַיער אינזלען געהען נאָך היינט צום פיש-כאַפּען, ווי מיט טויזענד יאָהר צוריק: מיט ריזיגע פאַקלען לאָזען זיי זיך צום ברעג און יאָגען אַריין די איבערגעשראָקענע פיש אין די נעצען.

פון מיטוואָך, דעם 22-טען יוני און ווייטערדיגע טעג
דער בעריהמטער פילם אונטער'ן נאָמען:

24 שעה

אין די הויפּט-ראָלען: Flyve Brook Mirjam Hopkin

אויסער דעם פּראָגראַם: פּאַראַמאַונט-וואָכענבלאַט און אַ קלאַנג-גראָטעסק. אָנהויב פון די סעאַנסען: אין די וואָכען-טעג 5 נאָכמיטאָג, שבת, זונטאָג, חגאות 12 מיטאָג. אויפ'ן ערשטען סעאַנס אַלע פּלעצער צו 50 גראָשען.

RAKIETA
איינאיינציג קלאַנג-קינא אין גאַרטען
שענקעוויטשאַ 40, טעל. 141-22

נייער פאָהר-פּלאַן אויף די באַהנען

צוגען וואָס געהען אָפּ פון לאָדזשער פאַבריקס-באַהן קיין קאַלושקי

5.25 מיט פערבינדונג קיין וואַרשאַ און טאָמאַשאָוו.
7.25 מיט אַ פערבינדונג קיין וואַרשאַ, טאָמאַשאָוו און פּראָג.
8.35 (זונטאָג און חגאות פון 22-טען מאַי ביז'ן 11. סעפּטעמבער).
9.35 (זונטאָג און חגאות פון 22-טען מאַי ביז'ן 11. סעפּטעמבער).
10.45 מיט פערבינדונג אויף וואַרשאַ.
13.05 פערבינדונג וואַרשאַ–טאָמאַשאָוו.
14.00 פערבינדונג וואַרשאַ–טאָמאַשאָוו.
14.50 קיין סקאַזשיסק איבער גאַלקובעק, סלאָוואָין.
15.40 פערבינדונג וואַרשאַ-טאָמאַשאָוו
16.20 פערבינדונג וואַרשאַ-טאָמאַשאָוו.
16.55 פערבינדונג וואַרשאַ–קאַטאָוויץ.
18.00 פערבינדונג וואַרשאַ–קראָקאָ.
19.20 דירעקטער צוג קיין וואַרשאַ.
19.45 פערבינדונג ראַזוואַדאָוו–לעמבערג
20.30 נאָר אין אַרבייטס-טעג.
21.15 פערבינדונג אויף וואַרשאַ.
22.30 דירעקטע וואַגאָנעס קיין קריניץ.

צוגען וואָס קומען אָן אויף דער פאַבריקס-באַהן פון קאַלושקי

0.48 פערבינדונג פון טאָמאַשאָוו און וואַרשאַ.
5.08 פערבינדונג פון קאַטאָוויץ.
6.10 נאָר אין אַרבייטס-טעג.
7.00 פערבינדונג פון קראָקאָ (דירעקטע וואַגאָנעס פון קריניץ).
7.30 נאָר אין אַרבייטס-טעג.
7.50 נאָר אין אַרבייטס-טעג.
8.12 לויט דער נויטיגקייט, פערבינדונג פון קראָקאָ.
9.46 פערבינדונג פון וואַרשאַ, טאָמאַשאָוו, טשענסטאָכאָוו.
12.45 פערבינדונג פון וואַרשאַ, טאָמאַשאָוו, טשענסטאָכאָוו, קאַטאָוויץ.
16.00 פון וואַרשאַ דירעקט.
17.15 פערבינדונג פון וואַרשאַ.
20.10 פערבינדונג פון וואַרשאַ, טאָמאַשאָוו, קראָקאָ.
21.25 אין אַרבייטס-טעג.
22.00 אין אַרבייטס-טעג.
22.35 דירעקט פון סקאַזשיסק איבער סלאָוואָין, גאַלקובעק.
23.18 פערבינדונג מיט טאָמאַשאָוו, קאַטאָוויץ, קראָקאָ.
8.05 געהען אָפּ קיין אַנדזשעיעוו.
8.59 קומען פון אַנדזשעיעוו.

צוגען וואָס געהען אָפּ פון קאַלישער באַהן-הויף

קיין וואַרשאַ 4.32, 7.28, 12.33, 17.54.
קיין גלאָוונאָ 10.15.
קיין לאָוויטש 15.35, 20.05.
קיין קראָטאָשין 2.10 פערבינדונג מיט פּויזען.
קיין לאַסק (נאָר זונטאָג און חגאות) 8.30, 13.40.
קיין אָסטראָוו 9.35 (פערבינדונג מיט בערלין) 15.30, 19.35.
קיין פּויזען 21.07, 15.20, 22.00 (פערבינדונג מיט בערלין) 1.25 (איבער קוטנאָ) 9.00, 13.00, 21.00.
קיין טשענסטאָכאָוו (דורך זד. וואָליע, הערבי) 18.00.
קיין קאַלושקי 0.53 (פערבינדונג מיט טשאַרנאַ-בזשעג, ראָזוואַדאָוו), 8.05 (פערבינדונג קיין טאָמאַשאָוו), 20.06 (דירעקטע וואַגאָנעס קיין לעמבערג און סקאַרזשיסק).
קיין דאַנציג און גדיניע 1.25, 9.00, 13.00, 15.20, 21.20 (דירעקטער קיין גדיניע).
קיין טשעכאָטשינעק 13.00 (דירעקט).
קיין פּלאָצק 21.20.
קיין קוטנאָ 1.25, 9.00, 13.00, [illegible].20, 21.20.

צוגען וואָס קומען אָן אויפ'ן קאַלישער באַהן-הויף

פון קוטנאָ 5.00, 7.55, 12.35, 19.58, 22.58.
פון גדיניע און דאַנציג 5.00, 7.55 (דירעקט), 19.58.
פון בידגאָשטש 5.00, 7.55, 12.35, 19.58, 22.50.
פון וואַרשאַ 9.25, 11.53, 21.40, 1.57.
פון לאָוויטש 7.25, 19.05.
פון גלאָוונאָ 7.25, 11.53, 14.59, 19.05, 21.48, 1.57.
פון פּויזען 4.20, 7.18, 12.24, 19.20, 0.45.
פון בערלין 7.18, 19.40.
פון קראָקאָ און קאַטאָוויץ 4.18, 18.40.
פון לעמבערג דורך סקאַרזשיסק דירעקט 8.52.
פון טשענסטאָכאָוו דורך זדונסקאַ-וואָליע 19.12.

Z prawami Gimnazjów Państwowych
Żeńskie Gimnazjum Tow. „Kultura"
Łódź, Wólczańska 123, (tel. 174-85)
Egzaminy do wszystkich klas gimnazjum wyższego oraz do klas przygotowawczych (A, B, C, D, I, II, III,) rozpoczną się dnia 24 b. m.
Opłaty niskie. Dla niezamożnych ulgi.
Do klasy A przyjmuje się dzieci bez umiejętności czytania i pisania.
Dyrektorka
Helena Manugiewiczówna.

Dr. I. DYNENSON
KOLUMNA, od 2 p.p.

Dr. HALTRECHT
ספעציאַל-אַרצט
פאַר הויט און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 8–11 פריה, פון 12.30–1.30 נ"מ. און פון 5 ביז 9 אָוו. זונטאָג פון 10 ביז 1 בייטאָג.

Lekarz-Dentysta
S. WATNICKA
נאַרוטאָוויטשאַ 49, טעל. 125-48
נעמט אָן פון 10–1 פאַרמ. און פון 7–8½ נאָכמ.

2 שטובּען מיט אַ קיך
בּיליג, באַלד איבערצוגעבען
אַלעע 1. מאַי 23, וואָרינונג 24.

געגען שווייס פון פיס!
נוצט נאָר דעם שוין זייט 25 יאָהר בעוואוסטען פּראָשעק און פּלאַסטער „ראַדיקאַל" פּרייז 30 גר. אַ שאַכטעל מיט אַ זופּל 50 גר. היט אייך פאַר פאַלשע נאָכמאַכונגען, וועלכע ברענגען קיין נוצען, נאָר שאַדען די פיס און אייער געזונד. אויך פלין „ראַדיקאַל" געגען וואַנצען, גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זומער. פּרייז פון אַ פּלעשעל 70 גר. אַלעס צו בעקומען ביים ציימונגס-פּערקויפער וועלנאַרזש, אַלט שטאָדט 1, אויך ביים ציימונגס-פּערקויפער פּנחס וועלנאַרזש, פּיעטריקאָווער 34 (רוג צעגעלניאַנאַ). 2931

שרייבען שעהן און שנעל
לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם וואָס קען גאָרניט. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.
זאַוואַדזקאַ 19 1 שט., פר

לעזט און אַבאָנירט דאָס „לאָדזער טאָגעבלאַט"

טויבּקייט
רוישונג פון אויערען היילבאַר. זעהר פיל דאַנקזאָגונגען. פאָדערט די אומזיסטע בעלערענדע בראָשור. פּערזענליך נעם איך אָן.
ז. זאָעלנער, קאַטאָוויץ, מיצקעוויטשאַ 22.

פון דער סדרה
ס'איז ערשינען דאָס 9-טע העפט „פון דער סדרה" וועלכעס נעמט אַרום די סדרות: נשא, בהעלותך, שלח, קורח חקת בלק, פנחס. דערמיט האָט זיך זאַמלונג פון אינטערעסאַנטע אָריגינעלע תורה-ווערטער פערענדיגט. די 9 העפטען נעמען אַרום אַלע סדרות פון חמשה חומשי תורה. מען קאָן זיי אויך בעקומען אַלע צוזאַמען אין אַ שעהנעם איינבאַנד.
פ. ז. גליקסמאַן לאָדז, זאַוואַדזקאַ 16
טעלעפאָן 164-47.

קאָלערטע און ווייסע דאַמען-וועש
ROBOTA RĘCZNA—האַנד-אַרבייט
נעמט אָן צו שטיקען און נייען מיט איינגענע ווי אויך אָנפערטרויטע וואַרע ווי Petite-reine Crèpe-de-Chine א.ז.וו. אַלעס לויט פּאַריזער און ווינער זשורנאַל. זאַוואַדזקאַ 27 בליוויים.

פאַרזיכטיג!
ג' דאַמען און מענער!
ער קריזיס דריקט פון אַלע זייטען אַזוי, אַז יעדער גראָשען שפּילט אַ גרויסע ראָלע. צו דעם קומט נאָך דער יום-טוב שבועות אין צו שאַנד קאָן מען דאָך נישט געהן, דעריבער רעקאָמענדיר איך אייך, ביינע ג' דאַמען און מענער, אַז צו דעם ציוועק האָב איך צוגעגרייט
אַ גרויסן אויסוואַהל פון די נייעסטע פאַסאָנען און מאָדערנסטע קאָלירען
דאַמען און מענער היטען
צו זעהר בּיליגע פּרייזען. גלייכצייטיג ווערט אויך אָנגענומען צו איבערפאַסאָנירן דאַמען- און מענער-היטען פון גאָר אַלט אויף גאַנצליך ניי אין אַלעס צו ביליגע פּרייזען. געדענקט די אַדרעסען:
פּערדער, זגערזשער 7
לוטאָמירסקאַ 2, זגערזשער 20

1000 זל. שפּענדען מיר
פאַר'ן בית-יתומים און מושב זקנים, ווען ה' קימעלמאַן, וועלכער שרייבט אין „לאָדזער טאָגעבלאַט" № 143 מכלומרשט אַ אויפפאָדערונג צו אונז וועגען סחורה וואָס ער האָט געזאָלט געבען, אויב ער וועט אונז ווייזען אונזערס אַ קוויטירונג במשך פון 3 טעג. אַנדערפאַלס נעמען מיר אָן אַז דאָס איז נאָר אַ בייזוויליגער שפּיצעל זייטענס אונזער קאָנקורענץ צו בעשמיצען אונזער פירמע וועלכע האָט במשך פון אונזער 10-יעהריגע עקסיסטענץ זיך ב"ה ערוואָרבען דעם גרעסטען ציטרוי. און מיר פאָדערן פון ה' קימעלמאַן במשך פון 3 טעג דאָס דורך די פּרעסע אָפּצורופען, ווען נישט וועלען מיר איהם גערייכטליך פערפאָלגען.
„טשענסטאָכאָווסקאַ סזוּלקאַ"
זאַוואַדזקאַ 5 №

Gimnazjum Żeńskie
Józefa Aba w Łodzi
Zielona 10, tel. 122-12
איינשרייבונגען פון נייע שילערינס נעמט אָן דער סעקרעטאַריאַט פון 9-13.
די עקזאַמענס קומען פאָר לויט לעקציע-סיסטעם.
DYREKCJA.

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע
גרויסער אויסוואַהל

מאַטראַצען
ספּרענזשינאַוע „Patent"
ווינזימאַטשקעס
אַמעריקאַנער
שפּאַציר-וואָגענס
אייזען • ניקעל
בעטען
צו בעקומען אין פאַבריקס-לאַגער
„DOBROPOL" Łódź, Piotrkowska 73 אין הויף

אַלערליי
רעזענטאַרע אַקטען
ערלעדיגט דאָס ביוראָ „אַרגוס" זאַבּאַדניאַ 36 טעל. 147-18
בעמערקונג: מיר לעגען אויס אויף אַ געוויסע צייט די רעזענטאַלע-קאָסטען פאַר די אַקטען.

לאַנג-יעהריגער גערילכטס-סעקרעטאַר
שרייבט און ערלעדיגט אַלערליי
ביטעס, אנקלאַגעס און קלאָגן, עס
ספּעציאַליסט אין מיליטער-ענינים ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאַר איינציגע שפּייזערס (אַפּיצקאַנטעווע).
שנעלער אויסקויף פון פאַטענטען און רעגיסטראַציע-קאַרטען אויפ'ן יאָהר 1932
ב. מאַן, פּעטריקאָווער 10

געגען שווייס פון פיס און געגען אָדציסקעס.
נוצט נאָר דעם שוין 25 יאָהר בעוואוסטען פּראָשעק און פּלאַסטער „ראַדיקאַל" פּרייז נאָר 30 גר. היט אייך פאַר ענליכע נאָכמאַכונגען וועלכע ברענגען קיין נוצען נאָר שאַדען די פיס אין אייער געזונד. אויך פלין „ראַדיקאַל" נעגען וואַנצען גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זומער פּרייז פון פּלעשעל 100 גראַם 70 גראָשען. אַלעס צו בעקומען ביים ציימונג-פּערקויפער ווינער פּיעטריקאָווער 10.
פּערקויפער אויף פּראָווינץ ווערען געזוכט.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: פאַר 1 חודש אין פּוילען 5 זלאָטיס, אין פראַנקרייך און בעלגיען—20 פראַנק, אין אַנדערע לענדער 1.25 $. אַנאָנסען-פּרייז: פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טייערער, אויסער דער טעקסט מיט 50% טייערער. [illegible] פאַר אַ מילימעטער-שורה פאַר'ן טעקסט 16 גר. פּרייטאָג 24 גר., אין טעקסט 60 גר. פּרייטאָג 80 גר. נאָכ'ן טעקסט 12 גר. פּרייטאָג 18 גר.

Tłocznia. Es i W. Hamburskich. Łódź, Piotrkowska 16. Dzierżawca: [illegible]
Odpowiedzialny Red.-wydawca: [illegible]